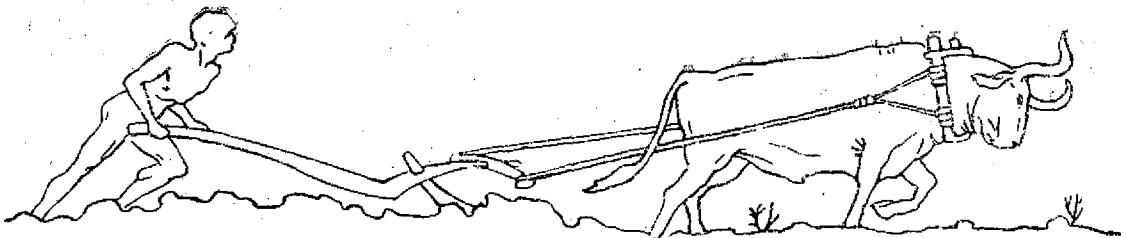

ΜΕ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ
ΦΩΤΟΓΡ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 80 Α.
ΠΡΙΛΙΟΥ 1912

Σ Κ Ι Τ Σ Α

Τόν παλαιό καιρό, στήν "Αραβία, έγινοντο κάθε χρόνον δύσηνες ποιητικοί στὸ Ὀχάζ, τρεῖς ήμέρες μακρυά ἀπὸ τὴν Μέκκα. "Απ' ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας συναθροίζονται οἱ διαγωνιζόμενοι. "Ο ποιητής ποὺ ἔπαιρε τὸ βραβεῖο, εἶχε τὴν τιμὴν αὐτῆς, νὰ κρεμάσῃ, γραμμένο μὲ γράμματα χρυσᾶ, τὸ ποίημά του στὸν τοίχο τοῦ Κααβά, ποὺ ἦταν τὸ ιερὸν τοῦ Χετζάζ.

Μοιάλλακατ λέγονται τὰ ἔργα τῶν ἐπτὰ πιὸ παλαιῶν ποιητῶν ποὺ λάμπρυναν τὴν ἀραβικὴ φιλολογία, τῆς προϊσταμενῆς ἐποχῆς, ὃπού οἱ "Αραβεῖς τὴν ἀποκαλοῦν περίσσοδον ἀμαθείας. "Η ἐμιορφιὰ τῶν τραγουδιῶν μοιάζει τὴν πρωτόγονη νομαδικὴ ζωὴ ποὺ τὰ ἔμπνει. Συναγμένοι τὸ βράδυ ἀνδρες καὶ γυναικες, νέοι καὶ νέες, διηγοῦνται πολεμικὰ κατορθώματα, ἐπεισόδια τῆς φυλῆς, ἔρωτικὲς περιπέτειες. "Η λύρα τοῦ ποιητοῦ θὰ γίνη ἥχω τῆς ἀνδρείας, τοῦ θανάτου, τοῦ ἔρωτος, ποὺ πάντα κ' αἰώνια θὰ συγκινοῦν πάθε λαόν.

***

"Η κοινωνία εἶναι μικρή, ἀσχημάτιστη. Οὔτε γεγονότα, οὔτε μεγάλοι πόλεμοι, οὔτε πολιτισμὸς ποὺ νὰ κλείνῃ μέσα τοῦ τὴν μελέτη καὶ τὴν πρόσδο. "Η ὁγάπη, ἡ ἐκδίκησις, ἡ θρησκεία γεννοῦν τὸ μόνον ποιητικὸν εἶδος, τὸ λιρικόν. Κακιαρῶς ὑποκειμενικὴ ἡ ἀραβικὴ ποίησις, ἡ πρὸ τοῦ Μωάμεθ, ἀποδίδει ὠραιαί λουλούδια. Ποιητής καὶ μαζὶ πολεμιστής. Τὴν νίνη τῆς φυλῆς του, τὶς ἀρετές της, αὐτὸς θὰ τὶς ὑμνήσῃ μὲ τοὺς στίχους του, ὅταν καταθέσῃ τὸ ὅπλο, νὰ καρῇ γιὰ λίγον καιρὸ τοῦ σπιτιοῦ τὴν γαλήνη.

"Ενα βουνὸν ψηλό, πεντάψηλο, ποὺ τὸ μάτι ἀδὲν φτάνει τὴν κορφή, προφυλάει κάτω ἀπὸ

»τὴ σκιά του ἐκείνους ποὺ ἔχονται νὰ ζητήσουν τὴν προστασία μας.

»Γιὰ μᾶς δὲν θάνατος δὲν εἶναι ντροπή, δπώς γιὰ τὴ φυλὴ τῶν Αμέρ καὶ τῶν Σαμπούλ.

»"Η ὁγάπη τοῦ θανάτου φέρνει γλήγορα τὸ τέλος μας ἐκείνοι διώς ποὺ μισοῦν τὸν θάνατο, ζοῦν χρόνια πολλά.

»Κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν πέθανε πάνω στὸ στρῶμα. Καὶ διώς, μέρα δὲν περνᾷ χωρὶς »ένας ἀπὸ τοὺς δικούς μας νὰ πεθάνῃ.

»"Η κόψη τοῦ σπαθιοῦ εἶναι δ δρόμος ποὺ τραβοῦν οἱ ψυχές μας ἀλλον δρόμο δὲν γνωρίζουν.

»Μοιάζομε μὲ τὸ νερὸ τῆς βροχῆς, ποὺ εἶναι ὀφέλιμο σὲ δλονις κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν λογαριάζει τὸν έαυτό του.

»"Η φωτιὰ ποὺ ἀνάβομε κάθε βράδυ, ποτὲ δὲν στήνει χωρὶς κάποιος νὰ μᾶς ζητήσῃ φιλοξενία καὶ ποτὲ ξένος δὲν εἶχε λόγο κακὸ γιὰ μᾶς.

Μεταφράζω, χωρὶς τάξι, μερικὲς μόνον στροφές. Τὸ βιονὸν τὸ ψηλό, ποὺ μὲ τὴ σκιά του θὰ σκεπάσῃ ἐκείνους ποὺ θὰ ζητήσουν καταφύγιο στὴ γενναία φυλή, τὶς ὕδατα ποὺ συμβολίζει τὴ δύναμι καὶ τὴν πεποίθησι στὴν ἀνδρεία τους. Γνωμικά, στερεωμένα πάνω στὸν ἥμικὸ νόμο καὶ στὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς, σὰν δυὸ κολόνες στολίζουν στὴν ὁρχὴ τὸ ποίημα. Δίνουν έτσι τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς ὁραίας ὁδῆς. Λιτές οι σκέψεις καὶ οἱ ζωγραφίες ποὺ ἀκολουθοῦν. "Ο

τελευταῖος στίχος δείχνει τὴν περηφάνεια ποὺ γεννᾶ στὶς ψυχές τους ἢ τιμῆ τοῦ γενναίου:

«Τὰ σπαθιά μας ποτὲ δὲν σύρθηκαν ἀπὸ τὴν θήκη, χωρὶς νὰ σβύσῃ μιὰ ζωή».

Τέτοιος καὶ ὁ ποιητὴς τῆς ὀδῆς, ὁ Ἐλ Σαμάουαλ. Βαθὺ εἶχε τὸ συναισθῆμα τῆς τιμῆς. Φεύγοντας δὲ Ἰμρ Ἐλ Κές γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολι, νὰ ζητήσῃ τὴ βιόηθεια τοῦ αὐτοκράτορος γιὰ τὸν φόνο τοῦ πατέρα του, σ' αὐτὸν, τὸν Σαμάουαλ, ἐμπιστεύθηκε τὴν κόρη του καὶ τοὺς υἱοσυρούς του. Οὐαὶ Ελ Σαμάουαλ ζοῦσε σ' ἕνα κάστρο ποὺ είχε φήμη πλὸς ήταν ἀπαρτό. Πέθανε στὸ ταξίδι του δὲ Ἰμρ Ἐλ Κές. Τότε δὲ ἀρργήγος τῶν Γασανιδῶν, δὲ Χαρίτ Ἐλ Αραγκ, ποὺ ἔμαθε τὸν θάνατό του, ἔκεινη κατὰ τοῦ Σαμάουαλ. Πολιόρκησε τὸ φημισμένο κάστρο καὶ τοῦ στέλνει μήνυμα νὰ παραδώσῃ δὲ τοῦ εἰχε ἀφῆσει δὲ Ἰμρ Ἐλ Κές. Μάταια δῆμως. Οὔτε ἡ φοβέρα τοῦ Χαρίτ πλὸς θὰ σφάξῃ τὸ ἀγόρι τοῦ Σαμάουαλ ποὺ τὸ είχε πιάσει αἰχμαλώτο, δὲν τὸν πέθουν ν' ἀλλάξῃ γνώμη. Προτίμησε νὰ χάσῃ τὸ παιδί του παρὰ νὰ φανῇ ἄπιστος στὸν δόκο του.

“Η φύσις, πλαισίουν τῆς ποιμενικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, θὰ δώσῃ τὰ στολόδια τῆς ποιησεως καὶ θὰ θρέψῃ τὸ ἔρωτικὸν πάθος. Δὲν θὰ κρύψῃ δὲ τραγουδιστής ἀπὸ τὰ ξένα μάτια τὴν πηγὴν, διονύδε μναβλύζει τὸ παράπονό του. Τὴν ἀγάπην του θὰ τὴν ἀνιστροφήη μὲ τὶς λεπτομέρειες τὶς πιὸ ἀπλοϊκές, καὶ στὴν εὑρεσὶ καὶ στῇ φόρμᾳ. Παρομένεις ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωή, τὴν πραγματική, δύπος θὰ μᾶς τὴν παρουσίαζε ξένας διηγηματογράφος ποὺ θὰ ηθελε νὰ εἰκονίσῃ τὴν ἐποχή του. Ἐμπνευσμένες ἀκόμα ἀπὸ αἰσθητικὰ θρησκευτικὸ ή ἀπὸ καθαρῶς ὑλιστικὴ ἀντίληψι τοῦ κόσμου. Πολλὲς ἀπ’ αὐτὲς ἀριστοτεχνικά λεγμένες. Βλέπομε καὶ τὴ βαθιεὶά αἰσθηματικὴ ποίησι, διοπὺ δὲ ποιητὴς θυσιαζει τὶς ήμέρες του καὶ τὸ ἀγαθό του στὰ πόδια τῆς ὁγκοτημένης, καὶ — τὸ πιὸ συνειθισμένο — τὸ μεθυστικὸ ἀντίκρυσμα τοῦ γυμνοῦ σώματος ποὺ τὸν περιμένει στὴ ζεστασιὰ τῆς ἔρωτικῆς στοιωμῆς.

Τὸ σῶμα, τὸ τόσο πλαστικό, τῆς κόρης τῆς
Ἄραβίας, ρωμαλέο καὶ λυγερό, σὲ καλεῖ μὲ τὴν
χάριν καὶ τὴν πρώτην ὀριμότητα. Μπροστὰ στὸν
ἐκλεκτότερο καρπὸ τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς θὰ
δονηθῇ τοῦ ποιητοῦ ἡ λύρα. Ή ἐλληνικὴ φαν-
τασία τοὺς ἴδιους τοὺς θεοὺς ἔφερε στὰ πόδια
τῆς γυναικείας καλλονῆς.

Μεταξὺ Χετζάς καὶ Υεμένης ποὺ ἀνθισε ἡ ἀραιβικὴ ποίησις, ἡ κόρη, καθὼς διηγεῖται ὁ Bruce, περπατεῖ γυμνή, τίποτε δὲν φοεῖ. Μιὰ ξώνη μονάχα στὴ μέση. Ἀλλες, δπως εἶδα στὰ χωριά τῆς Αἰγαίου, φοροῦν ἔνα χιτῶνα, μισο-ανοιγμένον στὸ φυδιμικὸ κυμάτισμα τοῦ στή-θους, ποὺ δείχνει ἀκόμα πιὸ λεχταριστὴ τὴ οεμνὴ τὴ γύμνια του. Τὸ βαδίσμα της ἔχει τὴ συναίσθησι τοῦ δώρου ποὺ τῆς ἔδωσε ὁ θεός, γιὰ νὰ ὑποτάξῃ τὰ πάντα μὲ τὴ χάρι. Μόνον ἡ ἐλληνικὴ τέχνη μπορεῖ νὰ θυμίζῃ τὸ μεγαλεῖο τοῦ σώματος καὶ τοῦ τελείου κορμού της, δπον εἶναι βουλιωμένο μὲ τὴ βοῦλα τοῦ πάθους τῆς ζωῆς. «Δένει τὶς καρδιὲς» ἡ μελάχροινὴ κόρη τῶν ἀγρῶν καὶ σέρνει πίσω της σκλάβες τὶς αἰσθήσεις καὶ τὸν νοῦ, ὡς ποὺ κι' αὐτὴ θὰ θρέψῃ μὲ τὸ κορμό της τὴ φωτιὰ ποὺ ἀναψε. «Οχι ἀλλης ζωῆς ἀντίλαλος, μὰ ζέρεια ὑποτα-κτικὴ τῆς ἡδονῆς μαζὶ καὶ βασίλισσα.

«Τὸ πρῶτὸν ποὺ Ἐκείνη ἔφυγε, ἀκούμπησα
»στὰ δένδρα τῆς φυλῆς Ἐλ-Σαμονόστ καὶ
»ῆμουν σᾶν νὰ είχα ξεφλουδίσει χαντάλια¹.

»Κείνη τὴν ἡμέρα ἔως τὸ στῆθος μου ἔτρε-
»ξαν τὰ δάκρυά μου καὶ ἔβροξαν τὸ ζωστῆρα μου.

»Τῆς εἴτα: «Αφησε χαλαρὰ τὰ λουριά τῆς
»καμήλας σου. Περπάτει. Μή μὲ διώχνης μα-
»κρινά ἀπὸ τὴ γλύκα ποὺ παίσονται κανείς στὰ
»χεῖλη σου, σταλαματιά, σταλαματιά».

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ κλαίει δ Ἰμρ Ἐλ Κές, τὸ μισεμὸ τῆς ἀγαπημένης του. Αυστυχισμένη ἡ ζωὴ του ἀπὸ παιδὶ, ὅπου τὸν ἔξορισε δ πατέρας του, δ ἀφρηγὸς τῶν Κίντα. Αυστυχισμένη καὶ τώρα, ὅπον οἱ Μπενού Ἀζάτ ἐσκότωσαν τὸν πατέροα του. «Κρέας δὲν θὰ φέγγι, ιρασὶ δὲν θὰ πῆῃ, ἀρώματα δὲν θὰ ἀλειφθῆ, γυναῖκα δὲν θὰ σιμώσῃ» πρὸν πάρη πίσω τὸ αἷμα τοῦ πατέρα. Μᾶ ἡ τύχη δὲν τοῦ χαμογέλασε οὔτ' ἐδῶ. Ἐψυγε ἀπὸ τὴν Ἀραβία. Στὴν Κωνσταντινούπολι δ Πουστινιανὸς τὸν δέχεται μὲ πολλὲς τιμές. Ἐκεῖ ἀγάπησε τὴν κόρη τοῦ αὐτοκράτορος. Τότε δ βασιλεὺς ὀργισμένος τοῦ στέλνει ἔνα χιτῶνα, ποὺ τὸν εἰχε ποτίσει πρὸιν μὲ φίλτρο. Τὸν φόρεσε δ Κές. Νόμισε πώς μὲ τὸ δῶρο αὐτὸ τοῦ ἔδειχνε δ αὐτοκράτωρ τὴν εὑνοιά του. Αὐτὸ καὶ τοῦ πησος τὴν ζωὴ.

Ακόμα λίγες στροφές δικές του, δύο μιλεῖ
για την ἀγάπη του ὁ ποιητής:

¹ Καρπός ποὺ βγάνει δυνατή μυρωδιά, τόσο, ποὺ φέρονται δάκρυα.

«Ἐγύρισε νὰ ἴδῃ: ὁ κορυμός της μαγεύει.
»Ἡ ματιά της είναι ἄπολη σὰν τὴ ματιά τῆς
»λαφίνας τῆς Οὐάγρας ποὺ ἀγουπνᾶ πάνω
»ἀπὸ τὸ μικρό της.

»Τὸ πρωὶ ἔστηνά̄ ὅργᾱ καὶ ἀπ' τὸ στρῶμα
»τῆς ἀναδενέται ἡ μυρωδιά, λές καὶ εἶναι φαν-
»τισμένο μὲν μόσκο. Ἀργὰ ἔστηνά̄ γιατὶ δὲν ἔχει
»τίποτε νὰ κάμῃ, τίποτε νὰ ἐργασθῇ.

»Η δῆψη τῆς φέγγει μέσον στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας οὰν λαμπάδα ποὺ τὴν ἄναψε εὐλαβί-
κὸς ἐρημίτης.

»Πολλὲς φορὲς μὲ τὸν καιρὸν κατακάθεται ἡ τρέλλα τῆς ἀγάπης. Μὰ ποτὲ ἡ καφδιά μου δὲν θὰ ξεχάσῃ τὸ πάθος ποὺ τὴν ταράζει.

»Τί νύχτα ἀτέλειωτή! Τὰ ἀστρα νομίζεις πώς
»ήταν καιροφωμένα γιὰ πάντα πάνω στὸ βουνό
»τὸ Γιαστούλ.»

Οι ἀκόλουθες στροφές, μεταφρασμένες ἀπὸ
ἔνα ποίημα τοῦ Ναυπίγκα Ντομπιάνη, δεί-
χνουν αὐτὸ ποὺ είπα προτύτερα: τὸ πάδος ποὺ
καίει τὶς αἰσθήσεις καὶ ποὺ γεννᾷ ἔνα δεσμὸν
ἄλυτο: διὸ ζωές σφιχτοδεμένα σέρνονται σκλά-
βες μπροστὰ στὴν ἄνικητη δύναμι του.

«Ἡ καρδιά μου πληγώθηκε ἀπὸ τὴν ἄγαπτην,
ποὺ είναι σαίτα σουβλεῷ ποὺ χύθηκε ἀπὸ
ἔνα παλλόνευο τόξο.

»Μὲ κύτταξε: ή ματιά της μοιάζει μὲ τὴν
»ματιά μικρῆς λαφίνας, ποὺ ἔχει ὀλόμεωρα μά-
»τια, παχουλή, στολισμένη δὲν μὲ γιορτάνια.

»Τὸ δέομα τῆς τὸ κεχριμπαρένιο ντύνει τὸ
»κορδί της σὰν μεταξένιο φόρεμα. Πλάσμα τέ-
»λειο, λυγεοή σὰν τὸ κλωνάρι ποὺ λυγίζει.

»Ο Έλ Νόμαν¹ λέει πώς τὸ στόμα τῆς γυναικας αὐτῆς εἶναι γεννημένο γιὰ τὸ φιλὶ καὶ πώς σ' αὐτὸ πίνεις τὴν Ἡδονή.

»'Ο Έλ Νόμαν λέει πώς δυο πίνεις από τα
χειλά της, περισσότερο διψής. Μα τώρα από τα
χειλά της ποτε δεν ήπια.

»'Ο Ἐλ Νόμιαν λέει — ἐγώ δὲν τὸ ξέρω —
»πώς ή ἀναπνοή της ή δροσερή είναι ἀρκετή
»νά σε ξεδιψάσῃ.

»Τὰ μαλλιά της ποὺ τόσο ἔμορφα τὰ χτενί-
»ξει, εἶναι πικνοφυτεμένα· τὰ ὄφθονα κύματά
»τοὺς σκεπάζουν τὸ ιορδί της, δῆπως τὸ κλῆμα
»σκεπάζει τὴν κληματαριὰ ποὺ ἀπάνω της ἀπλώ-
»ΝΕΤΟΙ.

»Ἡ ζεστὴ μυρωδία ποὺ ἀναδεύεται ἀπὸ τὸ
»κοριτής καίει τὸ αἷμα.

»Ἐκείνος ποὺ μ' αὐτὸ τὸ ποτήρι μέθυσε, δὲν ἀφίγνει ἄλλον νὰ πιῇ. Ἐκείνος ποὺ μ' αὐτὸ τὸ ποτήρι μέθυσε, δὲν θὰ δοκιμάσῃ ἄλλο ποτήρι πιά.«

“Η τύχη ἔφερε τὸν ποιητὴν στὰ δώματα τῆς βασιλισσας. Ήθελε δὲ Ἐλένομαν, νὰ χαρῷ τὴν ἐμορφιὰ τῆς γυναικάς του καὶ μέσα στὸν διάδημα τοῦ Ναυπίγκα. Φημισμένο ήταν τὸ δημόσιον του. Ποιητὴς καὶ κριτικός. Στοὺς ἀγῶνας τοῦ Ὀχεῖ ξειριζετικὸν τὸν τιμοῦσαν καὶ ἔστηναν γι' αὐτὸν σκηνὴν ἀπό δέρμα, διποὺ ἐχόντανε οἱ διαγωνιζόμενοι ποιηταί νὰ τοῦ ὑποβάλλουν τὰ ἔργα τους. Γόνιν κάλεσε λοιπὸν δὲ Ἐλένομαν νὰ τραγουδήσῃ τὴν ἡγεμονικὴ καλλονή. Ο Ναυπίγκα διαμπλώθηκε ἀπό τὴν ἐμορφιὰ τῆς Μοτετζαράτας. Τόσο πιστὰ ζωγράφισε τὰ πιο κρυψά κάλλη της καὶ μὲ τέτοιο πάθος, ποὺ ἄναψε, μέσα στὸ στήθος τοῦ βασιλιά, τῆς ζήλειας ἢ φλόγα καὶ ἀνάγκασε τὸν ποιητὴ νὰ φύγη στὰ ξένα.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

¹ Βασιλεὺς τῆς Ἰρας, σύζυγος τῆς περιγκίτισσας Μοτετζαράτα. ² αὐτῆς τὴν ἐμορφιὰ εἶναι ἀφιερωμένο τὸ τραγούδι.

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

Οχι; ε, τότε λοιπόν οσσο γι' αυτό δεν υπάρχει κανένα έμποδιο. Αφηστε με τώρα να έξακολουθήσω πάρα κάτω: Δεν πρέπει να νομίζετε πώς έγω στέκομαι τόσο πιο ψηλά άπο σας, ώστε γι' αυτὸν τὸν λόγο νὰ είναι ἀδύνατον. Δεν θέλω νὰ σας κρύψω τίποτα, σὲ πολλὰ πράματα δὲν εἶμαι όπως ξέρετε νὰ ήμουν, ναι, άκουόστε κι' έσεις σήμερα τὸ βράδυ τί είστε ἡ κυρία Κίελλανδ. "Ισως ν' ἀκούστατε κι' ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους στὴν πόλι τί κακός ποὺ είμαι σὲ μερικὰ πράματα. Μερικὲς φορὲς μὲ κάνουν καὶ πιὸ κακὸν πορὰ δ, τι είμαι, μὰ κατὰ βάθος ἔχουν δίκαιο διαν λέγουν πώς είμαι ἀνθρώπος μὲ μεγάλα ἑλαττώματα. Επομένως έσεις μὲ τὴν ἀγγῆ σας ψυχὴ καὶ μὲ τὶς καλές παιδικές σας σκέψεις στέκεστε πολὺ πολὺ πιο ψηλά άπο ἔμενα, καὶ δχι τὸ ἀντίθετο. Μὰ έγω θὰ σας ὑποσχόμουν πώς θὰ ήμουν πάντα καλὸς μαζὶ σας μπορεῖτε νὰ μὲ πιστέψετε, δὲν θὰ ἥτον κόπος γιὰ μένα, θὰ μου ἥτον ἡ πιὸ μεγάλη χαρὰ νὰ σᾶς κάνω χαρούμενη... Ἐπτὸς αὐτοῦ, ἄλλο ἔνα πρᾶμα: ίσως φοβᾶστε τί θὰ πῇ δ κόσμος; Λοιπόν, πρῶτα πρῶτα δ κόσμος πρέπει νὰ τοῦταιρνε ἀπόφασι πώς είστε γυναῖκα μου μάλιστα καὶ δῶσ σ' αὐτὴν τὴν ἐκκλησία, ἀν θέλετε. "Επειτα, ἔχει κι' ὅλας ἀρκετὰ γιὰ νὰ μιλήσῃ δ κόσμος δῶδ, διλοι τόχουν παρατηρήσει πώς σας ἔχω ἀνταμώσει μερικὲς φορὲς καὶ πώς σήμερα τὸ βράδυ στὴν ἀγορὰ ήμουν τόσο μαζὶ σας. Λοιπόν, οσσο γ' αὐτό, δὲν ἔχει φόβο νὰ πῇ κανεὶς τίποτα περισσότερο. Κ' ἔπειτα, μὰ τὸν Θεό, τί πειράζει κι' ὅλας; "Ἐπρεπε νὰ σᾶς είναι ἐντελῶς ἀδιάφορο τί λέει δ κόσμος... Κλαίτε; Καλή μου, πήτε μου, είστε λυπημένη ποὺ σήμερα τὸ βράδυ ἔκανα νὰ μιλήσῃ δ κόσμος γιὰ σᾶς;

— Ὁχι, δὲν εἶναι αὐτό.
— Λοιπὸν τί εἶναι;
·Η Μάρθα δὲν ἀπαντᾷ.

Τοῦ Νάγκελ τοῦρχεται μιὰ ἵδεα καὶ ρωτᾷ: — Βρίσκετε πῶς φάνηκα κακὸς μαζὶ σας; "Ομως δὲν ἥπιατε πολὺ σαμπάνια. Βέβαια οὔτε δύο ποτήρια δὲν ἥπιατε. Ἰσως σᾶς ἥρθε ἡ ἵδεα πῶς ἔγω περίμενα νὰ ἐπωφελήθω τὴν εὐκαιρία που θὰ πίνατε λίγο κρασὶ γιὰ νὰ σᾶς κάνω νὰ ἐνδόσετε πιὸ γλήγορα; Γ' αὐτὸ κλαίτε;

— "Οχι, οχι, καθόλου.
— Λοιπὸν γιατί κλαῖτε

— Δὲν ξέρω.

— Ὁμως δὲν νομίζετε καθόλου πώς θέλω
ἔγιο νὰ σᾶς γελάσω; Μὰ τὸν Θεό, δ, τι λέω τοῦ
λέω τίμια κι' ἀληθινά, πιστέψετε με!

— Ναί, σᾶς πιστεύω μά αἰσθάνομαι τόσο
ἀλλοιώτικη. Μπορεῖ... δὲν μπορεῖ ἀλήθεια νὰ
τὸ θέλετε.

Πῶς, τὸ θέλει! λέει. — Καὶ πάλι τῆς τὸ ἔξηγεν πιὸ καλά, ἐνῷ πάθεται κοντά της καὶ τῆς βαστᾶ τὸ χέρι, τὸ λιγνὸν ἀδύνατό της χέρι, καὶ ἡ δροχὴ τρυπᾷ στὰ τζάμια. Τῆς μιλᾷ σιγά: Θὰ ἰδῃ, λέει, θὰ ἥταν τόσο ωδαῖα! Θάφευγαν μακριά, πολὺ μακριά, δὲ Θεός ξέρει ποῦ καὶ τὸν κορύβονταν ποὺ κανεὶς νὰ μὴν ήξερε ποῦ εἶναι; "Επειτα δὲ ἀγρόδασαν μιὰ μικρὴ καλύβα καὶ λίγη γῆ σ' ἔνα δάσος, σ' ἔνα πολὺ ωδαῖο δάσος, η ὅπου ἀλλοῦ ἥθελαν. Καὶ θὰ ἥταν δικό των τὸ κτήμα των καὶ θὰ τἀλεγαν «Ἐδέμ» καὶ ἐκεῖνος θὰ τὸ φρόντιζε, ἀλλά πῶς θὰ τὸ φρόντιζε! "Επειτα, μπορεῖ νὰ τύχαινε καμιὰ φορά νὰ ἥταν ἐκεῖνος λίγο λυπημένος ναί, μπορεῖ νὰ τύχαινε καμιὰ θύμησι ποὺ θὰ τοῦ ἥρετο, κάτιο λυτηρὸ διπτὸ τὴν ζωή του ποὺ θὰ ἐσυλλογίζετο! Μὰ τότε θὰ ἥταν ὑπομονητικὴ μαζί του, εἰ καὶ Κι αὐτὸς θὰ προσπαθοῦσε νὰ τῆς δείχηη πολὺ τὴν λύπη του, ναί, τὸ ὑπόσχεται. Θὰ ἐκάθετο μόνος καὶ θὰ ἐσυλλογίζετο τὴν λύπη του, η δάφνευγε καὶ θὰ πήγαινε πιὸ μακριά μέσα στὸ δάσος καὶ ἐπειτα σὲ λίγο θὰ γυρνοῦσε πάλι. Μὰ ποτὲ δὲν θὰ πεφτει· κανένας οκληρὸς λόγος μέσα στὴν καλύβα τους! Καὶ θὰ τὴν στολίζαν μὲ τὰ πιὸ ωδαῖα ἀγρια φυτὰ καὶ μὲ πέτρες ποὺ θὰ τὶς μάζευναν αὐτοὺς τὸ πάτωμα θὰ τὸ ἔστρωναν μὲ σκίνους αὐτὸς θὰ τοὺς μάζευε καὶ θὰ τοὺς ἔφερεν σπίτι. Καὶ τὰ Χριστούγεννα πάντα θὰ

A high-contrast, black-and-white photograph capturing a large, dense crowd of people. The scene is filled with dark, silhouetted figures, many wearing hats, and some appearing to be in uniform or carrying equipment. The background is bright and overexposed, creating a stark contrast with the dark figures in the foreground. The overall composition is grainy and has a historical, documentary feel.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΤΩΝ

ΦΩΤΟΓΡ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

— Ναι, είπε ή Μάρθα. "Ετοι φυσικά, χωρίς να το σκεφθῆ, τὸ εἶπε τὸ ναί, κ" ἐκεῖνος τὸ ἀκουσει κι' ἔσακολούθησε:

Λοιπόν, θὰ είχαν καὶ μιὰ μέρα τὴν ἐβδομάδα ποὺ θὰ πήγαιναν στὸ κυνῆγι ή στὸ ψάρεμα, καὶ οἱ δύο μαζί, χέρι χέρι, ἐκείνη μὲ κοντὸ φόρεμα καὶ μὲ μιὰ ζώνη στὴ μέση, ἐκείνος χωρίς σακάκι· μὲ μιὰ μπλούζα. Καὶ θὰ τραγουδούσαν, θὰ φώναζαν δυνατά, ποὺ νὰ ήχούσε μέσα στὸ δάσος! "Ε; καὶ θὰ πήγαιναν χέρι χέρι;

— Ναί, είπε πάλι ή Μάρθα, καὶ τὰ μάτια της γυάλιζαν.

Σιγὰ σιγὰ τὴν συνεπῆρης τῆς τάλεγε δια ἔτσι
καθαρὰ δότως τὰ ἐσκέπτετο, καίνις λεπτομέρεια
τῆς ἔλεγε. Ἀκόμα κι ἀντὸ τῆς ἔλεγε πῶς ἔπερπε,
νὰ βροῦν ἔνα μέρος ποὺ νὰ είλε γερό· μᾶλ-
γι ἀντὸ θὰ φρόντιζε αὐτός, γιὰ δια θὰ φρόν-
τιζε, νὰ τοῦ ἔχῃ ἐμπιστούσνη. Ἐχει δύναμι
ἀρκετή γιὰ νὰ καθαρίσῃ ἔνα κομμάτι γῆ καὶ
μέσα στὸ πιὸ πυκνὸ δάσος γιὰ τὸ σπίτι τους
ἔχει δυὸ γροθιές νά, κυταῖς τί δύναμι! . . . Καὶ
γελῶντας παρέβαλλε τὰ δικά του γέρια μὲ τὰ
δικά της τὰ τρυφερά.

Τὸν ἄφηνε νὰ λέγῃ δὲ τι Κηδελε· ἀκόμα καὶ δταν τῆς χάιδεψε τὸ μάγουλο, ἐκάθετο ησυχῇ καὶ τὸν ἔκυταζε. Ἐπειτα τὴν ρώτησε, μὲ τὸ στόμα του κοντά στὸ αὐτί της, ἀν λοιπὸν τὸ ἀτοφαστῆρα καὶ ἀν θέλημα καὶ ἐκείνη ἀπήντησε: ναι — μ' ἔχων τόνο σκεπτικό, δνειρεμένο, σιγανό. Μ' ἀμέσως πάλι ἀρχισε νὰ πλοντεῖται: δταν τὸ συλλογιζεται, λέσι, τῆς φαίνεται ἀδύνατον. Πῶς μπορεῖ ἐκείνος νὰ τὸ θέλη! Τί ήτον ἐκείνη!

Καὶ πάλιν τὴν ἐπεισε πώς τὸ θέλει, πῶς τὸ θέλει μὲν δὲν τοῦ τὴν θέλησι. Μαζὶ του δὲν θὰ είχε νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ τίποτα, ἀν καὶ λιως τὸν πρῶτο καιρὸ θὰ ἐδύνωντο λίγο μὲν αὐτὸς θὰ ἔργαστο καὶ γιὰ τοὺς δύο, νὰ μὴ φοβᾶται. Μιὰ δόλοκληρη ὥρα τῆς μιλοῦσε καὶ ἔλεγε, ὅπου παραμέρισε δὲν της τὴν ἀντίστασι. Ἐκείνη δυὸ φορὲς σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ἔβαλε τὰ χέρια μπρὸς στὸ πρόσωπό της καὶ ἔλεγε: "Οχι! Οχι! Μὰ πάλι τοῦ ἐνέδιδε, μελετοῦσε τὸ πρόσωπό του καὶ καταλάβαινε πῶς δὲν ἦτον νίκη μιᾶς στιγμῆς ποὺ ἤθελε νὰ νικήσῃ ἔκεινος! Λοιπὸν μὲ τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ τὸ ἤθελε τόσο! Τὴν είχε νικήσει, δὲν ὠφελοῦσε πιὰ

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου 1911.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

ΦΩΤΟΓΡ. Κ. Α.

ν' αντιστέκεται. Έπι τέλους τοῦ είπε ἔνα καθαρὸ Ναί.

Τὸ φῶς πήγαινε νὰ σβύσῃ κ' οἱ δύο ἐκάθοντο ἀκόμα στὶς θέσεις των καὶ βαστοῦσαν τὰ χέρια καὶ μιλοῦσαν. Εκείνη ἔτρεμε ἀπ' τὴν συγκίνησι, τὰ δάκρυα τῆς ἤρχονταν δῦλο στὰ μάτια, μᾶς χαμογελοῦσε.

Ἐκείνος εἶπε: "Οσο γιὰ τὸν Μινούττα, εἶμαι βέβαιος πῶς ζήλευε σήμερα στὴν ὁγορά.

— Ναί, ἀπῆντησε ἐκείνη ίσως νὰ ζήλευε. Μὰ τί νὰ γίνη!

— Ναί, βέβαια — τί νὰ γίνη! . . . Ξέρεις, θὰ ἥθελα σήμερα τὸ βράδυ νὰ σου κάνω κάτι νὰ χαρήσ τί νὰ σου ἔκανα; Πές μου κάτι, ζήτησε κανένα πρᾶμα! "Αχ, εἶσαι πολὺ καλὴ ἐστι, ἀγάπη μου, ποτὲ δὲν ξῆταις τίποτα! Ναί, Μάρθα, μὴ ἔχηνς αὐτὸ ποὺ σου λέω τώρα: ἔγὼ θέλω τὸ καλό σου, θὰ προσπαθήσω νὰ μαντεύω τὶς ἐπιθυμίες σου καὶ θὰ σὲ φροντίζω ὡς στὴν τελευ-

ταία μου ὥρα. Ἀγάπη μου, δὲν τὸ ἔχηνς, ἔ; Καὶ ποτὲ δὲν θὰ πῆς πᾶς δὲν κράτησα τὴν ὑπόσχεσί μου.

"Ἔτον τέσσερις ἡ ὥρα.

Σηκώθηκαν ἐκείνη τὸν ἐπλησίασε κ' ἐκεῖνος τὴν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του. Ἐβαλε ἐκείνη τὸ χέρι της γύρω στὸν λαιμό του κ' ἔμειναν ἔτσι μὰ στιγμή. Ἡ φοβισμένη τῆς καρδιὰ χτυποῦσε δυνατά τὴν αἰσθάνετο ἐκεῖνος καὶ τῆς χάιδενε ἥσυχα τὰ μαλλιά. Ἔτον σύμφωνοι.

"Ἐκείνη τότε ἀρχίσε:

— "Ολὴν τὴν νύχτα θὰ μένω ἄγουστη καὶ θὰ σκέπτωμαι. Καὶ ίσως θὰ σὲ ἰδῶ αὔριο; "Αν θέλλε;

— Ναί, αὔριο. Βέβαια θέλω! Πότε αὔριο; Νάρθω στὶς ὅχτι;

— Ναί.... θέλεις νὰ φορῷ πάλι αὐτὸ τὸ φόρεμα;

Αὐτὴ ἡ συγκινητικὴ ἔρωτησις, τὸ στόμα της ποὺ ἔτρεμε, τὰ μάτια της ποὺ τὸν κύταζαν, τὸν συγκίνησαν κατάκαρδα. Ἀπῆντησε:

— "Ἀγάπη μου γλυκειά, ὅπως θέλεις! Τί καλὴ ποὺ εἶσαι!... Μὰ σήμερα νὰ μὴ μένης ἄγουστη, ὅχι. Σκέψου με ἐμένα, κ' ἔπειτα πὲς καληνύχτα καὶ κοιμήσου! Δὲν φοβᾶσαι ἐδῶ μόνη σου;

— "Οχι.... Τώρα θὰ βραχῆς δταν πᾶς σπίτι. Κι' αὐτὸ τὸ ἐσκέπτετο πῶς θὰ ἐβρέχετο ποὺ θᾶβγαινε ἔξω!

— Λοιπὸν νὰ εἶσαι χαρούμενη καὶ κοιμήσου καλά! τῆς είπε.

Οταν βρέθηκε ἔξω, κάτι θυμήθηκε καὶ γύρισε καὶ εἶπε:

— "Ακόμα κάτι ἔχασα: ἔρεις δὲν εἶμαι πλούσιος. Μήπως νόμισες πῶς εἶμαι πλούσιος;

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω, εἶπε ἐκείνη κουνῶντας τὸ κεφάλι.

— "Οχι, δὲν εἶμαι πλούσιος. Μὰ θ' ἀγοράσωμε ἔνα σπιτάκι κι' ὅτι ἄλλο χρειαζόμαστε, τόσο πλούσιος εἶμαι. Καὶ ἀργότερα μὲ τὸν καιρὸ δῦλο φροντίσω γιὸ δῆλα, θέλω νὰ ἐργασθῶ, γ' αὐτὸ ἔχω τὸ χέρια μου.. Δὲν εἶσαι ἀπογοητευμένη ἐπειδὴ δὲν εἶμαι πλούσιος, ἔ;

Εἶπε ὅχι καὶ τοῦ πῆρε πάλι τὸ χέρια καὶ τάσφιξε. "Ἐπειτα τῆς εἶπε νὰ κλειδώσῃ καλὰ τὴν πόρτα τῆς κ' ἐβγῆκε ἔξω στὸν δρόμο.

"Ἐπεφτε ποτάμι ἡ βροχὴ κ' ἥτον πολὺ σκοτεινά. Δὲν πῆγε στὸ ἐνοδοχεῖο, μόνο πῆρε τὸν δρόμο τοῦ δάσους πρὸς τὴν ἐκκλησία. Περπατοῦσε ἔνα τέταρτο τῆς ὥρας καθὼς ἥτον βαθὺ σκότος, μόλις μποροῦσε νὰ διακρίνῃ τίποτα. Σὲ λίγο ἐβράδυνε τὰ βήματά τουν ἔφυγε ἀπ' τὸν δρόμο καὶ πῆγε ψηλαφητὰ ὡς σ' ἔνα μεγάλο δέντρο. Ἔτον μιὰ λεύκα. Ἐδῶ στάθηκε.

"Ο ἀνεμος φυσοῦσε μέσ' στὰ δέντρα· ἡ βροχὴ πέφτει σὰν κατακλεισμός· ἐπτὸς ἀπὸ τὴ βροχὴ δῆλα γύρῳ εἶναι νεκρὰ καὶ ἥσυχα. Ψιθυρίζει κάτι λέξεις, ἔνα δύνομα, λέγει: Δάγνη, Δάγνη, σιωπᾶ, ἔπειτα τὸ λέγει πάλι. Σὲ λίγο μιᾶς πιὸ δυνατά, λέγει: Δάγνη, μὲ δυνατὴ φωνή. Τὸν ἐπρόσβαλε σήμερα τὸ βράδυ, ἔχει δῆλη τῆς τὴν περιφρόνησι ἀπάνω τουν αἰσθάνεται μέσα στὴν καρδιά του ἀκόμα κάθε λέξι ποὺ τοῦ εἴπε, καὶ δῆμως κάθεται ἐδῶ καὶ μιᾶς γιὰ κείνην. Γονατίζει ἐμπόδης στὸ δέντρο, βγάζει τὸν σουγιά του καὶ χαράζει στὰ σκοτεινά τὸνομά της ἀπάνω στὸν κορμό. Κάθεται καὶ χαράζει, καὶ μὲ τὸ χέρι αἰσθάνεται τὰ γράμματα, χαράζει πάλι καὶ μὲ τὸ χέρι πάλι κυτάζει τὰ γράμματα, ὡς που τελειώγει....

"Ἐνόσω ἐργάζετο ἔτσι, είχε βγάλει τὸν σκούφο τουν.

"Οταν γύρισε πάλι στὸν δρόμο, στάθηκε, σκέψημη καὶ πῆγε πάλι πίσω. Βρήκε πάλι ψηλαφητὰ τὸ δέντρο, περνᾶ τὸ χέρι του ἀπάνω στὸν κορμό καὶ βρίσκει πάλι τὰ γράμματα. Γονατίζει πάλι, γέρνει μπροστὰ καὶ φιλά αὐτὸ τὸ δύνομα, αὐτὰ τὰ γράμματα, σὰν νὰ μὴ τὰ ξαναδῆ ποτὲ πιά, ἔπειτα σηκώνεται καὶ φεύγει πάλι βιαστικά.

"Ἔτον πέντε ἡ ὥρα δταν ἐφθασε στὸ ἐνοδοχεῖο.

XVII

"Η Ἱδια βροχὴ, δηδιος σκοτεινὸς μελαγχολικὸς καιρὸς καὶ τὴν ἄλλη μέρα. Τὸ νερὸ πούσταξ ἀπ' τὸ κεφαλίδια καὶ ποὺ τὸν κυπριοῦσε στὰ τζάμια, ἥτον σὰν νὰ μὴ ἥθελε νὰ σταματήσῃ ποτέ οἱ δρες περνοῦσαν, πέρασε τὸ πρωΐνὸ κι' ὁ οὐρανὸς δὲν ἀνοιγε. Στὸ μικρὸ περιβόλι ποὺ ἥτον πίσω ἀπ' τὸ ἐνοδοχεῖο, δῆλα τὰ δέντρα ἥταν γερμένα καὶ τσακισμένα, δῆλα τὰ φύλλα ἥταν πεσμένα κατὰ γῆς, ἀνακατωμένα μὲ λάσπη.

"Ο Νάγκελ ἔμεινε δῆλη τὴν ἡμέρα σπίτι, διάβαζε, περπατοῦσε στὴν κάμαρα ἀπάνω κάτω, δῆμως συνείδιζε καὶ δῆλο κύταζε τὸ ρο-

λό. Ἡ μέρα δὲν τέλειωνε μὲ ἀνυπομονησία περίμενε νὰ γίνη βράδυ.

"Οταν ἥθελαν οἱ δύτω, ἀμέσως βγῆκε καὶ πῆγε στὴς Μάρθας. Τὸν ὑποδέχθηκε μὲ λυπημένο καὶ ηλαρένο πρόσωπο. Τῆς μάλησε, ἔκεινη τοῦ ἀπαντοῦσε σύντομα σὰν νὰ ἥθελε ν' ἀποφύγῃ τὶς ἐρωτήσεις του καὶ οὕτε τὸν ἔκνταζε. "Ολο τοῦ ἔλεγε νὰ τὴν συγχωρέσῃ καὶ νὰ μὴν εἶναι υμωμένος μαζί της.

"Οταν τῆς ἔπιασε τὸ χέρι της, ἀσχισε νὰ τρέμῃ καὶ ἥθελε νὰ τραβηγθῇ, μὰ ἐπὶ τέλους καθίσε κοντά του σὲ μιὰ καρέκλα· κ' ἔμεινε ἐκεῖ ὡς

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ — ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΦΩΤΟΓΡ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΑ-ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

τὴν ὥρα ποὺ σηκώθηκε ὁ Νάγκελ νὰ φύγῃ, μιὰ ὀλόκληρη ὥρα. Τί εἶχε συμβῆ; Τὴν ωτοῦσε, τὴν παρακαλοῦσε νὰ τοῦ πῇ, μὰ ἔκεινη δὲν ἦθελε νὰ πῇ τίποτα.

“Οχι, ξέλεγε, δὲν εἶναι ἀρρωτη. Μόνο τὸ σκέψη καὶ τὸ ξανασκέρθηκε...

Αὐτὸς εἶναι λοιπὸν ποὺ θέλει νὰ πῇ; μετανοῦσε γιὰ τὴν ὑπόσχεσί της; “Ισως δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ;

... Ναι... Μὰ νὰ τὴν συγχωρέσῃ καὶ νὰ μὴ θυμῶσῃ!... Τὸ σκέρθηκε τὴν νύχτα, ὅλη, ὅλη τὴν νύχτα καὶ δὲ τῆς ἐφαίνετο πιὸ ἀδύνατο. Κ' ἔπειτα ωτήσης καὶ τὴν καρδιά της καὶ τῆς φαίνεται πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀγαπᾷ δπως θὰ ἔπειτε.

Τὸ λοιπόν!...

Σιγή.

Μὰ δὲν νομίζει πὼς μὲ τὸν καιρὸν θὰ τὸν ἀγαποῦσε; Θὰ τῆς ἔκανε ὅτι παλὸ μποροῦσε θέλει νὰ τῆς τὸ ἀποδεῖξῃ; ἀς ζητήσῃ ὅτι θέλει, καὶ νὰ τῆς τὸ κάνη. Εἶχε τέτοια ἔλπιδα πὼς θὰ μποροῦσε ἐπὶ τέλους ναρχίσῃ μιὰ καινούρια ζωή, κ' ἔχαΐστο τόσο πολὺ. “Αχ, θὰ ἡτον τόσο, τόσο παλὸς μαζί της!

“Η Μάρθα ἔσυγκινεῖτο, ἔσφιγγε τὰ χέρια τῆς στὸ στῆθος της, μὰ δὲν ἔκνταξε κατὰ γῆς καὶ δὲν ἔλεγε τίποτα.

Μὰ δὲν νομίζει, ἔξαπολούμησε ὁ Νάγκελ, πὼς ἐπὶ τέλους θὰ μποροῦσε νὰ τὴν κάνῃ γὰ τὸν ἀγαπήσῃ, ἀργότερα ὅταν θὰ ζοῦσαν πάντα μαζὶ κι ὅταν θὰ τῆς ἔδειχνε πόσα πράματα θὰ ἐφεύρισκε γιὰ νὰ τὴν κάνῃ νὰ χαίρεται;

Ἐκείνη ψιθύριζε: ὅχι. Καὶ δυὸ δάκρυα κατέβαιναν ἀπ' τὰ μανῆ της τὰ μάτια.

Σιγή.

Ἐτοεμε δ Νάγκελ, οἱ φλέβες στοὺς κρόταφους του φούσκωσαν.

Τί νὰ γίνῃ, λοιπόν, ἀγάπη μου, τί νὰ γίνῃ! Μὰ νὰ μὴ κλαίῃ γι' αὐτό. Δὲν ὀφελεῖ νὰ κλαίῃ, ὅς τὸν συγχωρήσῃ, μόνο ποὺ ισως τὴν ἔβαρινε μὲ τὶς παρακλήσεις του. Μ' αὐτὸς πάντα τὸ καλὸ της ἦθελε...

Τούπιασε μὲ δρμὴ τὸ χέρι καὶ τοῦ τὸ βαστοῦσε σφιχτά. Ἐκείνος ἀπόρησε ποὺ τὴν είδε τόσο ταραγμένη καὶ ωτήση:

Μήπως ἔχει τίποτα ἀπάνω του ποὺ δὲν τῆς ἀρέσει, ποὺ τῆς κάνει κακό; “Αν εἶναι στὸ χέρι

τὸν, νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὸ ἀλλάξῃ. Μήπως δὲν τῆς ἀρέσει πού.. .

Τὸν διέποψε:

— “Οχι, ὅχι, τίποτα! Μὰ δὲν εἶναι τόσο περίεργα, κι' οὔτε ξέρω ποιὸς είστε π. χ. Ναι, ξέρω πὼς θέλετε τὸ παλὸ μου, μὴ μὲ παρεξηγεῖτε...

— Ποιὸς είμαι, π. χ., είπε καὶ τὴν κύταξε στὰ μάτια. Διὰ μιᾶς μὰ ίδεα τοῦ περνῶ, παταλαβάνει πὼς κάτι εἶναι ποὺ ἐκλόνισε τὴν ἐμπιστοσύνη της, κάτι ἔχθρικὸ ποὺ ἥρθε καὶ μπήκε στὴ μέση μεταξὺ ἔκεινης καὶ αὐτοῦ. Ρωτᾶ:

— “Ηρθε κανεὶς σήμερα ἐδῶ;

— Εκείνη δὲν ἀπαντᾶ.

— Καλά, συγχωρήστε με, λέγει ἔκεινος, βέβαια δὲν πρέπει καὶ νὰ μ' ἐνδιαφέρῃ, δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς ωτήσω ἄλλο.

— “Αχ, αὐτὴ τὴν νύχτα ήμουν τόσο εὐτυχίς! λέγει ἡ Μάρθα. Θεέ μου, πῶς περίμενα νὰ ξημερώσῃ καὶ πῶς περίμενα νὰ σᾶς δῶ κ' ἐσάς! Μὰ σήμερα, ἔπειτα, μοὺ ἥρθαν δισταγμοί.

— “Ενα πήτε μου, παρακαλῶ: Λοιπὸν δὲν πιστεύετε ἀλήθεια πὼς κάθισε πράμα ποὺ σᾶς εἶπα τὸ ζηνούσα τίμια. “Ἐχετε ἀμφιβολίες!

— “Οχι, ὅχι πάντα! ”Αχ, φίλε μου καλέ, μὴ θυμάνετε μαζί μου. Βλέπετε, μοῦ είστε τόσο ξένος, δὲν ξέρω τίποτα ἀπὸ σᾶς, παρὰ μόνο αὐτὰ ποὺ μοῦ λέτε. “Ισως τώρα νὰ λέτε ἀλήθεια δι', τι λέτε, μὰ ισως ἔπειτα νὰ τὰ μετανοήσετε δὲν ποὺ νὰ ξέρω τί ίδεες θὰ ἔχετε ἀργότερα; Σιγή.

Τότε δ Νάγκελ τὴν πιάνει ἀπ' τὸ σαγόνι, τῆς σηκώνει λίγο τὸ κεφάλι καὶ τῆς λέγει:

— Λοιπόν, καὶ τὶ ἄλλο είπε η κυρία Κίελλανδ;

— Η Μάρθα σάστισε, τὸν κύταξε φοβισμένα καὶ φώναξε:

— Δὲν τὸ είπα αὐτό, δχι τὸ είπα; δχι, δὲν τὸ είπα!

— “Οχι, δχι, δὲν τὸ είπατε, είπε ἔκεινος. Βυθίστηκε σὲ σκέψεις τὰ μάτια του ἀκίνητα κύταξαν ἔνα σημεῖο χωρὶς νὰ βλέπουν. “Οχι, δὲν είπατε πὼς ἡτον ἔκεινη, ξννοια σας, μὴ φοβάστε... Καὶ λοιπὸν η κυρία Κίελλανδ ἀλήθεια ἥρθε ἐδῶ, μπήκε μέσα σ' αὐτὴν τὴν πόρτα καὶ ἔφυγε πάλι τὸν ἔδιο δρόμο, ἀφοῦ τέλειωσε ἐδῶ τὴν δουλειά της. Βέβαια είχε βίᾳ νὰ βγῆ ἀμέσως σήμερα μ' αὐτὸν τὸν καιρό. Θεέ μου,

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΑ-ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Θεέ μου!... "Αχ, Μάρθα μου, καλή ψυχή, γονατίζω μπροστά σας γιατί είστε καλή! Πιστέψετε με, πιστέψετε με σήμερα το βράδυ πώς είμαι καλός, κ' έπειτα, άργοτερα, θά δήτε πόσο λέγο είχα στὸν νοῦ μου νὰ σᾶς γελάσω. Μή παίρνετε τώρα πίσω τὴν ὑπόσχεσί σας! Σκεφθῆτε το ἀκόμα μιὰ φορά θέλετε; Σκεφθῆτε τὸ ὁς αὐτό κι' ἀρχῆτε νάρθω πάλι νὰ σᾶς ίδω. Είμαι ξένος γιὰ σᾶς, ναί, βέβαια σᾶς είμαι ξένος,

Οι χοροί της «Τέχνης» κατὰ τὰς δοκιμάς. Εἰς τὸ μέσον διδάσκαλος κι' Ανδρεόπουλος — Φωτογρ. Κ. Α.

αὐτὸ δὲν μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ τώρα, μὰ δὲν σᾶς λέω κανένα ψέμα, πιστέψετε με. Κι' δταν θὰ σᾶς τὰ ἔξηγήσω δλα, ίσως κι' δλας αὐτό, ε, ἀν σρθω αὐτό... .

— "Οχι, δὲν ξέρω, τὸ διέκοψε.

— Δὲν ξέρετε; Λοιπὸν προτιμᾶτε νὰ μὲ ξεφροτωθῆτε μιὰ γιὰ πάντα σήμερα τὸ βράδυ; Λοιπόν, καλά!

— "Έχω πιὸ καλὰ νάρθω σ' έσσας δταν θὰ είστε πιὰ παντρεμένος κι' έχετε ἔτοιμο... τὸ σπίτι σας... έννοω... δταν... "Έχω καλύτερα νὰ έρθω γιὰ υπηρέτρια. Ναί, έχω καλύτερα ἔτσι.

— "Έχετε καλύτερα ἔτσι;

Στήγη.

— "Ετσι, οἱ δισταγμοί της γι' αὐτὸν είχαν

κι' δλας πιάσει ρίζες, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἐμποδίσῃ, δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ τὴν κάνῃ νὰ τὸν πιστέψῃ. Καὶ μὲ πόνο σνοιαθε πὼς τοῦ ξέφρευγε δλο πιὸ μακριά, πιὸ μακριά, ἐνῶ ξεκίνος τῆς μιλοῦσε. Μὰ γιατί έκλαιε ἔτσι; Τί ήτον πον τὴν βασάνιζε; Καὶ γιατί δὲν τοῦ ἀφῆνε τὸ χέρι του; "Εφερε πάλι τὸν λόγο γιὰ τὸν Μινούττα ήθελε νὰ τὴν δοκιμάσῃ. ήθελε νὰ τὴν κάμη νὰ τὸν ἀφῆσῃ νὰ ξανάρθῃ κι' αὐτό, ἀφοῦ

Ομιλος τῶν χορῶν τῆς «Τέχνης» — Φωτογρ. Κ. Α.

Καλά! μὰ δμως δὲν μούφυγε ἀκόμα κάθε υποψία, δὲν μὲ ἔπεισται, καὶ λοιπὸν πάλι σᾶς ωρῶ, ἀν δὲν υπάρχῃ κάτι μεταξύ σας, ἐσδς καὶ τοῦ Μινούττα. "Αν είναι τίποτα, τότε ἀμείσως ἀποσύρομαι ἔγω. "Ε; κουνάτε τὸ κεφάλι; γιατὶ ἄλλις δὲν καταλαβαίνω πῶς ὀρνεῖσθε νὰ περιμένετε ώς αὐτό; γιὰ νὰ μοῦ δώσετε ἀπάντησι. Κι' δμως ἔτσι θὰ ήτον τὸ δίκαιο. Κ' έσεις ποὺ είστε τόσο καλή!

Τότε πιὰ ἐνέδωσε, σηκώθηκε μάλιστα, ήτον συγκινημένη καὶ πλαιόντας καὶ γελώντας τοῦ χάιδεψε τὰ μολλιά, δπως καὶ μιὰ ἄλλη φορά ποιν. Ναί, γάρθη καὶ αὐτό, τὸν θέλει νάρθη, μόνο νάρθη λέγο πιὸ νωρίς, στὶς τέσσερις, στὶς πέντε, ἐνώσω είναι μέρα ξέρω, τότε κανεῖς δὲν μπορεῖ νάρχῃ νὰ πῇ τίποτα. Μὰ τώρα πρέπει νὰ φύγῃ θὰ είναι καλύτερα ἀν φύγη ἀμέσως. "Αχ, ναί, καὶ νάρθη αὐτό, θὰ είναι ξεκίνη σπίτι καὶ θὰ τὸν περιμένῃ...

Αὐτὸ τὸ ἀστεῖο, τὸ μεγάλο παιδί! Μόνο μὲ μιὰ λέξι ἀνοιγε ἡ καρδιά της κι' ἐγίνετο τρυφερὴ κι' ἀνέβαινε τὸ χαμόγελο στὸ στόμα της. Τοῦ βαστοῦσε ἀκόμα τὸ χέρι του ὡς πον σηκώθηκε νὰ φύγῃ, τὸν συνάδευσε ώς τὴν πόρτα κι' ἀκόμα τὸν βαστοῦσε ἀπ' τὸ χέρι. "Έχω στὸ κατώφλι τοῦ εἶπε πολὺ δυνατὰ καληνύχτα, σὰν

νὰ ήταν κανένας πουθενὰ κοντὰ καὶ νὰ τολεγε στὸ πεῖσμα του.

Καλά, θὰ προσπαθοῦσε δμως ἀκόμα νὰ νικήσῃ τοὺς δισταγμούς της θὰ ξβάζε τὰ δυνατά του. Αὔριο θὰ τῆς τὰ ἔξηγοῦσε πάλι καλύτερα, δὲν θὰ τῆς ξέρωνται τίποτα. Έπι τέλους, δὲν μποροῦσε, θὰ τὸν πίστενε. Ποιός ξέρει, ίσως καὶ νὰ μποροῦσε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ λέγο, γιατὶ δχι;

"Η βροχὴ είλε παύσει, σχεδὸν είλε παύσει, ἐπὶ τέλους. Ποιος καὶ ποῦ ἐφαίνετο ἔνα κομματάκι οὐρανὸς ἀνάμεσα στὰ σύννεφα καὶ μόνο μερικὲς σταγόνες ἔκεφταν ἀκόμα πλάνω στὴν ὑγρὴ γῆ.

"Ο Νάργκελ ἀνέτενε πάλι πιὸ ἀλεύθερα. Ναί, θὰ προσπαθοῦσε πάλι νὰ τὴν κάνῃ νὰ τὸν πιστέψῃ γιατὶ νὰ μὴ τὸ κατορθώσῃ; Δὲν γύρισε στὸ ξενοδοχεῖο τριγύρισε λέγο στοὺς μόλους, πήγε ώς τὰ τελευταῖα σπιτάκια τῆς πόλεως καὶ ἔφθασε ἔπειτα στὸν δρόμο τῆς ἐκκλησιᾶς. Πουθενὰ δὲν ήσαν σύνθρωποι.

"Οταν προχώρησε μερικὰ βήματα, ξεαφνα εἶδε κάποιον που σηκώθηκε ἀπ' τὸ πλάι τοῦ δρόμου κι' ἀρχίσε νὰ περπατᾷ σὲ φρεσκή ἀπό-

Ομιλος τῶν χορῶν τῆς «Τέχνης» — Φωτογρ. Κ. Α.

ετασι μπροστά του. "Ητον ή Δάγνη" ή ξανθιά της πλεξούδα έκρεμετο πάνω απ' τό πανωφόρι της.

Μιά άνατριχιλα τὸν πέρασε απ' τό κεφάλι ὅς τὰ πόδια, καὶ μιὰ στιγμὴ σχεδόν στάθηκε ἀκίνητος. Πώς ήτον ἐκείνη ἔδω; δὲν ήτον καὶ σήμερα νὰ είναι στὴν ἀγορά; "Η ἔκανε μόνο ἔναν μικρὸ περίπατο ὃς που ν' ἀρχίσουν οἱ πλαστικὲς εἰκόνες; Ἐκείνη μπροστά του προχωροῦσε σιγά σιγά, ἐστέκετο μάλιστα ποὺ καὶ ποὺ κ' ἐκύταξε τὰ πουλά ποὺ ἀρχίζαν πάλι νὰ πετοῦν ἀνάμεσα στὰ δέντρα. "Αρα γε τὸν εἶχε ίδη; "Ηδελε νὰ τὸν δοκιμάσῃ; Εἶχε σηκωθῆ, δταν αὐτὸς πλησίασε, γιὰ νὰ ίδη ἀν ὑὰ τολμοῦσε πάλι νὰ τῆς μιλήσῃ;

"Ἐννοια της, δὲν ὑὰ τὴν ἐνοχλοῦσε πιά! Καὶ διὰ μᾶς ξυνιὰ μέσα του ἔνας θυμός, μὰ τυφλή, σκοτεινὴ ὁργὴ γι' αὐτὸ τὸ πλᾶσμα ποὺ ἴως καὶ τώρα ἀκόμα νὰ θέλη νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ κάμη καμιὰ ἀνόησία γιὰ νὰ ἔχῃ ἐπειτα τὴν εὐχαρίστησι νὰ τὸν ταπεινώσῃ. Θὰ ήτον ἵκανη νὰ πάρῃ ἐπειτα νὰ διηγηθῇ στοὺς ἀνθρώπους στὴν ἀγορὰ πῶς τὸν ἀντάμωσε πάλι! Δὲν εἶχε πάει κι' ὅλας στὴν Μάρθα καὶ τοῦ εἶχε χαλάσει κ' ἐκεὶ τὴν εὐτυχία του! Δὲν μποροῦσε ἐπὶ τέλους νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ πάυσῃ νὰ τοῦ κάνη καΐο; "Ηδελε νὰ τὸν πληρώσῃ ὅπως τοῦ ὄξεις καλά,—μὰ τὸν πλήρωνε πιὸ σκληρὰ παρ' ὅτι ἐπερτε.

Περιπατοῦν κ' οἱ δύο σιγά, δ ἔνας πίσω ἀπ' τὸν ἄλλον πάντα ἔμεναν ὃς πενήντα βήματα ἀναμεταξὺ τους. Προχωροῦν ἔτοι λίγο. "Εξαφνατῆς πέφτει ἐκείνης τὸ μαντίλι της. "Ο Νάγκελ τὸ βλέπει ποὺ πέφτει κάτω στὸν δρόμο. "Αρα γε νὰ ἤξερε ἐκείνη πῶς τῆς ἐπεσε;

Καὶ σκέπτεται πῶς ἴσως νὰ θέλη νὰ τὸν δοκιμάσῃ, ἴσως δ ὑμούς της ἐναντίον του ἀκόμα νὰ μὴν ἐπαυσε θέλει νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ σηκώσῃ τὸ μαντίλι της καὶ νὰ τῆς τὸ φέρῃ, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ τὸν κυτάξῃ μέσ' στὸ πρόσωπο καὶ νὰ χαρῇ μὲ δῆλη της τὴν δύναμι γιὰ τὴν ἥπτα του στῆς Μάρθας. Δυναμώνει δ ὁργὴ του, δαγκάνει τὰ χελιά του καὶ τὸ μέτωπό του σκοτεινιάζει. Χί, χί, χί, ναι, βέβαια, νὰ πάρῃ νὰ σταθῇ μπροστά της, γιὰ νὰ ίδη ὅλο τοὺ πόρσωπο καὶ νὰ τὸν γελάσῃ. "Αφήνει τὸ μαντίλι της νὰ πέσῃ, νὰ τὸ μέσ' στὴ μέση τοῦ δρόμου δσπρο καὶ ψιλὸ ψιλό, ἔνα νταντέλλεντο μαντίλαι: θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ σκυψε νὰ τὸ σῆκωνε.. .

Περιπατοῦσε κι' αὐτὸς σιγά, κι' ὅταν ἐφθασε ποντὰ στὸ μαντίλι, τὸ πάτησε μὲ τὸ πόδι του καὶ προχωρήσε.

"Ακόμα λίγα λεπτὰ προχωροῦσαν ἔτοι. Τότε τὴν εἶδε ποὺ κύταζε τὸ ρολόι της καὶ διὰ μιᾶς

γύρισε. "Ηοχετο ἵσια πρὸς αὐτὸν. Εἶχε καταλάβει πῶς τῆς ἐπεσε τὸ μαντίλι της; Τότε γύρισε κι' αὐτὸς καὶ περιπατοῦσε σιγά μπρος ἀπὸ ἔκεινην. "Οταν ἐφτασε πάλι κοντὰ στὸ μαντίλι, τὸ πάτησε πάλι μὲ τὸ πόδι του, γιὰ δεύτερη φορὰ καὶ μπρος στὰ μάτια της. Κ' ἔξακολούνθησε τὸν δρόμο του. "Ενοιωθε πῶς ἐκείνη ἡτον κοντὰ πίσω του, κι' δμως δὲν πήγαινε πιὸ γλήγορα ἔτοι πήγαιναν ὃς που ἐφθασαν στὴν πόλι.

Τότε ἐκείνη ἀλήθεια πήρε τὸν δρόμο πρὸς τὴν ἀγορά: ἐκείνος ἀνέβηκε στὴν κάμιαρο του.

"Ανοιξε τὸ παράθυρο κι' ἀκούμπησε ἀπάνω συντριψμένος, ἀποτελειωθένος ἀπὸ τὴν ταραχή. Εἶχε περάσει πιὰ δ ὑμός του, μὰ ὅλο τοὺ τὸ σῶμα ἔτρεμε, κι' δροσίσε νὰ σιγοκλαίῃ μὲ λυγμούς, μὲ τὰ μάτια καταένθεια καὶ τὸ κεφάλι πεσμένο μέσ' στὰ χέρια. "Αχ, πῶς μετανοοῦσε, πῶς ἥθελε νὰ μὴ εἴχεν συμβῆ ἔτοι τὰ πράγματα! Τὸ μαντίλι της ἴσως τὸ εἶχε οἰχει ἐπίτηδες γιὰ νὰ τὸν ἐξευτελίσῃ μὰ καὶ μ' αὐτὸ, τί; Δὲν μποροῦσε αὐτὸς νὰ τὸ σηκώσῃ, νὰ τὸ κλέψῃ καὶ νὰ τῶχη κρυμμένο δῆλη τοὺ τὴν ζωὴ ἀπάνω στὸ στήθος του; "Ητον δσπρο, κατασπρο καὶ τὸ εἶχε πατήσει μέσα στὴν λάσπη! Τσως δὲν τὸ εἶχε πάρει στὰ χέρια του νὰ μὴ τοὺ τέπταινε πιὸ ἐκείνη, ἴσως θὰ τὸν ἀφήνει νὰ τὸ κρατήσῃ ποιὸς ξέρει! Μά, δὲν δπλωνε τὸ χέρι της νὰ τὸ πάση, τότε ὑάπερτε αὐτὸς μπροστά της καὶ θὰ τὴν παρακαλοῦσε νὰ τὸν τὸ ἀφήσῃ θὰ σήκωνε τὰ χέρια καὶ θὰ τὴν ἱκέτευε νὰ τὸν τὸ ἀφήσῃ γιὰ ἐνθύμιο, σὰν χάρι. Καὶ ἐπὶ τέλους τί θὰ πείραζε δὲν πάλι τὸν περιγελοῦσε!

Ἐκεῖ διὰ μιᾶς σηκώνεται, παίρνει τὴν σκάλα μὲ δυὸ πήδους, δρμῆ στὸν δρόμο, σ' ἔνα λεπτὸ διασχίζει δῆλη τὴν πόλι καὶ φθάνει πάλι στὸν δρόμο τῆς ἐκκλησίας. "Ἴσως νὰ τὸβρισκεται ἀκόμα τὸ μαντίλι! Καὶ ἀλήθεια, δὲν τὸ εἶχε σηκώσει δηλαδή της, καὶ νὰ τῆς τὸν δεύτερη φορὰ ποὺ τὸ πάτησε. "Αχ, τί τύχη ποὺ εἶχε, νὰ τὸ βρῆ πάλι!

Τὸ χώνει στὴν τσέπη του, γυρνᾷ γλήγορα σπίτι, τὸ ξεπλύνει μὲ πολλὰ νερὰ καὶ τὸ ἀπλώνει προσεκτικά. "Ητον σὲ κακὰ χάλια σὲ μὰ γωνιὰ ἡτον λίγο ξεσκισμένο ἀπὸ ἔνα πάτημα τακούνιο μὰ τί πείραζε! "Αχ, τί εὐτυχής ποὺ ἡτον ποὺ τὸ εἶχε βρῆ!

Μόνο ὅταν πῆγε καὶ ξανακάθησε στὸ παράθυρο, δυμήθηκε πῶς τώρα ποὺ εἶχε βγῆ ξέω, εἶχε βγῆ χωρὶς καπέλο. "Ητον τρέλλος! Φαντάσου νὰ τὸν εἶχε ίδη δ ἀλήθη!

"Ομως τώρα ἐπρεπε ἐπὶ τέλους νὰ τελειώσῃ δῆλη αὐτὴ δ ἰστορία. "Ἐπρεπε ὅταν τὴν ξαναδῆ, νὰ μπορῇ νὰ τὴν κυτάξῃ μὲ ησυχη καρδιά, μὲ ἀδιάφορα μάτια, μὲ τὸ κεφάλι ψηλὰ χωρὶς νὰ

προδοθῇ, "Αχ, ναι, τὰ δυνατά του θάβαζε! Θάφευγε καὶ θάπταιον τὴν Μάρθα μαζί του. "Ητον τόσο καλὴ γι' αὐτὸν κι' αὐτὸς θάκανε γι' αὐτὴν δητι καλὸ μποροῦσε, ποτὲ δὲν θὰ ἐκουράζετο, ποτὲ δὲν θὰ ἀνεπαύετο, ὡς που νὰ γίνῃ ξεισό νὰ τὴν ἔχῃ.

Ο καιρὸς δὲν ἐγίνετο πιὸ γλυκύς, φυσοῦσε ἔνα δεράκι, κ' ἔφερον μέσα στὸ παράθυρο τοὺ μυρωδιὰ τοῦ φρέσκου σανοῦ καὶ τῆς ὑγρῆς γῆς καὶ τὸν ζωντάνευε. Ναί, αὔριο θὰ τήγαινε πάλι νὰ τὴν βρῆ στὸ σπιτάκι της καὶ νὰ τὴν παρακαλέσῃ πολὺ νὰ ἔνδωσῃ.

Μά, τὴν διὰλη μέρα πρὸς ἀκόμα κι' ἀπ' τὸ μεσημέρι, δλες του οἱ ἐλπίδες είταν χαμένες.

XVIII

Πρῶτα ἥθε δ γιατρὸς δ Στένερσεν πρὸς ἀκόμα σηκωθῆ δ Νάγκελ. Ο γιατρὸς ζήτησε συγγνώμη, ποὺ ἥθε τόσο νωρίς, μὰ αὐτὴ δ ἀγορὰ δὲν τοῦ ἀφήνει καιρὸ δῆλη τὴν ήμέρα κι' δῆλη τὴν νύχτα. Λοιπόν, ἥθε μὲ μία παραγγελία: νὰ παρακαλέσῃ τὸν Νάγκελ νὰ ξαναπάιξῃ πάλι σήμερα στὴν ἀγορά: τρέχουν κάτι φῆμες γιὰ τὸ παίζιμο του στὴν πόλι, δ κόσμος ἀπὸ τὴν περιέργεια δὲν μπορεῖ νὰ κοιμηθῇ — ἀλήθεια!....» Διαβάζεται τὴν ἐφημερίδα, βλέπω; Ναί, τὰ πολιτικά! Είδατε τὰ τελευταῖα ποὺ συνέβησαν μὲ τὶς ἐκλογές; "Ἀλήθεια, νὰ σκεψθῇ κανεὶς, οἱ ἐκλογές δὲν ἔγιναν ὅπως ἔπρεπε νὰ είχαν γίνει... Μὰ μοῦ φράνεται πῶς κοιμᾶστε πολὺ εἶναι δέκα η ὥρα, καὶ ξέω κανεὶς ἔναν καιρό, τρέμει η ἀτμοσφαῖρα ἀπὸ τὴν ζέστη! "Ἐπρεπε νὰ βρῆτε νὰ κάνετε ἔναν γύρο, ξέω!

Ναί, τώρα, λέει, θὰ σηκωθῇ.

Λοιπόν, αὐτὸς, τί νὰ τῇ στὴν Ἐπιτροπὴ τῆς ἀγορᾶς;

Πῶς δὲν θὰ παίξῃ;

Πῶς δὲν θὰ παίξῃ; Μὰ πρόκειται γιὰ τόσο σπουδαῖο πρᾶμα γιὰ τὴν χώρα: ξει τὸ δικαίωμα νὰ μη τὸν ἐμισοῦσε πιὰ καὶ νὰ τὸν ἀφήνει ησυχο!

Καὶ μέσ' στὴν καρδιά του τὴν παρακαλοῦσε νὰ τὸν συγχωρέσῃ γι' αὐτὲς τὶς κακὲς οφειλεις. "Ἐκύταξε ἀπὸ τὸ παράθυρο ξέω στὴν ἀγορά δ ἥλιος ξεφεγγε λαμπρός, ἡτον θαυμάσια μέρα. "Αρχισε νὰ τραγουδᾶ.

"Οταν ἡτον ἔτοιμος καὶ πήγαινε νὰ βγῆ, η Σάρα ξώσε ἔνα γράμμα κατώ ἀπὸ τὴν πόρτα του. Δὲν εἶχε ξρόμει μὲ τὸ ταχυδρομεῖο, ξέως ἀνθρώπος τὸ εἶχε φέρει ἡτον ἀπὸ τὴ Μάρθα κι' ξεγραφε μόνο λίγες γραμμές: νὰ μη πάρῃ τὴν σήμερα τὸ βράδυ, ξεφυγε ταξίδι. Για τὸ δνομα τὸ Θεοῦ, νὰ τῆς συγχωρέσῃ δλα καὶ νὰ μη πάρῃ πιὰ νὰ τὴν βρῆ θὰ ὑπέφερε πολύ, λέει, ὃν ἡτον νὰ τὸν ξαναίδῃ. "Αντίο γιὰ πάντα! Κάτω κατώ στὸ γράμμα, ἀπὸ κατώ της

είκε προσθέσει πώς δὲν θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ τὸν ξεχάσῃ. Δὲν μπορῶ ποτὲ νὰ σᾶς ξεχάσω, ἔγραψε. "Ενας τόνος πονετικὸς ἔβγαινε ἀπὸ αὐτὲς τὶς δυὸς τρεῖς γραμμές, ἀκόμα καὶ τὰ γράμματα φαίνονταν λυπημένα, κακομοιωτα-σμένα, καὶ δύως τοῦλεγε ἀντίο μιὰ γιὰ πάντα.

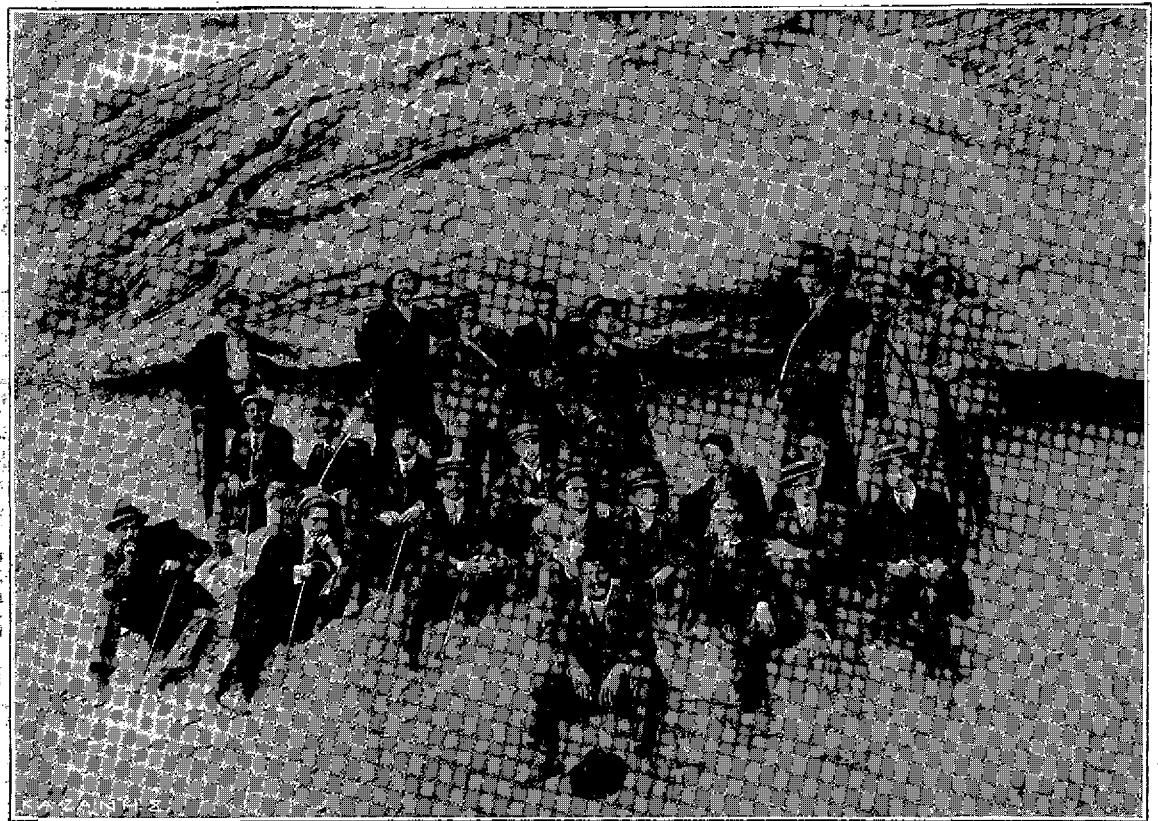
"Επεσε σὲ μιὰ καρέκλα. "Ολα ἡταν χαμένα, χαμένα! Ἀκόμα κι' ἀπὸ κεῖ τὸν ἔδιωχναν. Τὶ

περίεργα που συνέβαιναν δὲν πῶς δὲν μα-
ζεύονταν ἐναντίον του!

Διὸ μιᾶς πετιέται ἀπὸ τὴν καρέκλα του! Κυ-
τάξει τὸ ρολόι, εἶναι ἔνδεκα· ἀν πήγαινε ἀμέ-
σως ἵσως νὰ τὴν πρόφθαταινε ἀκόμα τὴν Μάρθα,
πρὶν φύγῃ. Τρέχει κάτω στὸ σπίτι της εἶναι
κλεισμένο καὶ ἔρημο. Κυτάξει ἀπὸ τὸ παράθυρο
καὶ στὶς δύο κάμαρες κανεὶς δὲν εἶναι μέσα.

[Ακολούθει]
[Μετάφρ. Τ.]

KNOYT XAMSOYUN

Οἱ τελειόφοιτοι καὶ τριτοετεῖς τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ὡς καὶ οπουδασταὶ τῶν Πολ. Μηχανικῶν ὑπὸ τὴν δῆ-
γιαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Γεωλογίας καὶ Παλαιοντολογίας κ. Θ. Σκούφου, ἔξεδρων τελευταίως εἰς Μέγαρα
χάριν γεωλόγικῶν καὶ παλαιοντολογικῶν μελετῶν. — Κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ χειμῶνος τῶν Μεγάρων ἡδυνη-
θῆσαν νὰ γνωρίσουν τὸν παλαιοντολογικὸν κόσμον τῶν στρωμάτων, τὰ δυοῖς ἀνήκουν εἰς τὴν πλειόκαινον
περίοδον καὶ διακρίνονται σαφῶς εἰς σχηματισμοὺς βαθέων ὅδατων, ἀλμυρῶν καὶ γλυκέων. — Ως χαρακτη-
ριστικὸν ἀπολύθιμοια τῶν θαλασσογενῶν σχηματισμῶν ἔχομεν τὸ Cardium. — Επίστις ἔχομεν τῶν λοιπῶν
σχηματισμῶν ἀπολύθιμα: melanaria, melanopsis ἐν ἀφθονίᾳ μεγίστη, ceritium, paludina, néritia, néritia
planorbis cornu, ὡς τοπικὸν ἀπολύθιμωμα δι limneus megarensis, κυριως εἰς πυρήνας. — Ωραιότατα παρου-
σιάζονται παραδείγματα γεωτεκτονικῆς προσλεύσεως: ἥγματα θαυμάσια, ασφῆνες, κατολισθήσεις, στολιδώσεις
ποικιλόταται, ὡς αἱ ἀπεικονίζουμεναι εἰς τὴν φωτογραφίαν. — Οἱ φοιτηταὶ κατέγεγον εἰς τὴν συλλογὴν καὶ
μελέτην τῶν ἀπολύθιμωτῶν, βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ των, διόποιος ἀνέπτυξε καὶ τὸν τρόπον τῆς
γενέσεως τῶν ἔκει στρωμάτων.

Φωτογρ. Κ. Α.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΣΤΟ ΑΣΤΡΟ

"Αστρο χλωμό, μήνυμα στέλνε
ἀπὸ τὸν οὐρανό!

Φώτιζε μὲ φέγγος εὐεργετικὸ
τὰ μάτια τῆς ψυχῆς! —

Ἡ οκοτεινὴ συμβολικὴ σου γλῶσσα ὀφείλει
μόνον ἀβέβαιους πόθους νὰ γεννάῃ!
Μάδε με μολαταῦτα νὰ βλέπω καθαρὰ
ἀνάμεσ' ἀπὸ τοῦ μέλλοντος τὸν πέπλο! —

Σκόρπιζε μολαταῦτα τὸ σύννεφο τὸ μαῦρο
[τῆς ἀμφιβολίας
τῆς διάλωμένης πάνω στὴν ἀρρωστη καρ-
διά μού, κάμε νὰ λάμπῃ ἀνάμεσα στὴ οκοτεινὰ
μιὰ χαρανγὴ εἰτύχισμένης βεβαιότητας! —

Ωμένα! ἀπόκοτη εἶναι ἡ προσευχὴ μου·
τολμῶ νὲ ἀποζητῶ τὴν βεβαιότητα! —

"Ενα παιδί εἰν' ἀραγε ἵκανο
νὰ ὑψωθῇ πάνω ἀπὸ τὴν γῆ! —

"Ω! θέλω νὰ ἵκανοποιοῦμαι
μὲ τὸ γλυκὸ τῆς πίστης φῶς,
ἀν δὲ μπορῇ κανεὶς ἐδῶ νὰ βρίσκῃ τὴν ἀλήθεια,
θέλω νὰ τρέφουμαι μὲ ἐπίδα —

"Οταν λοιπὸν τάστερι τὸ χλωμὸ
θὰ λάμπῃ μακριά,
θὰ προτιμῶ στῆς νύχτας τὴν γαλήνη:
νὰ κόπτεται τάστρο μου. —

[Μετάφρ. Β.] ENRIK IWEI

ΑΤΕΛΕΙΩΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ,,

Νειρεύομαι ἔνα νησὶ ἀρχαῖο,
ἔνα Ἑλληνικὸ νησὶ ποὺ τόνομά του νάναι ἀπὸ
[ἄγνδο χρυσάφι,
ἀνοιγμένο — τριαντάφυλλο — πάνω στὸ γαλάζιο
κάποιας Ιονικῆς θάλασσας.

Τὸ βλέπω νὰ καθορεπτίζεται μέσο τὸ νερό,
τούφα πρασινάδας μυρωμένη,
μὲ τὰ σπίτια του σπαρμένα ἐδῶ καὶ ἔκει,
διόλευκο στοῦ λόφου τὸ πλευρό.

Βλέπω στοὺς μαρμάρινες
νὰ ξεπετοῦν στὸν ήλιο τοῦ ἀνεβαίνει,
τὶς ἐλῆς στὸν ἀνεμο νὰ φρίσσουν
καὶ τὶς μέλισσες μέσο τὰ δέντρα.

Οἱ Παρθένες παγαίνουν σιγανὰ
σέρνονταις σὲ λειβάδια ἀσφοδελῶν
τὰ πέπλα ποὺ ἀναπλάσουν τὰ σώματά τους
μέσο μεγάλες ἀνάλαφρες καὶ ἀέρινες πτυχές.

"Ηοειος εἰν' ὁ οὐρανός πάλλεται μακριὰ
τοῦ χρώματος ὁ ὑμνος ὁ θεῖος.

"Ἐνα παιδί, ωραῖο σὰν λουλούδι,
τραγουδεῖ τὴν ψυχὴ τοῦ Θεοκρίτου.

Καράβια στὸ ἀπόμακρο περνάνε,
ἔρχομενα ἀπὸ τὸ Ὄρφιο καὶ τὴ Γολκόνδη:
ἡ Ἀφροδίτη διπλόνει τὴ ξανθιὰ γύμνια τῆς
μέσα στὸ πρωΐνο χαμόγελο.

Νειρεύομαι ἔνα νησὶ ἀρχαῖο,
ἔνα Ἑλληνικὸ νησὶ ποὺ τόνομά του νάναι ἀπὸ
[ἄγνδο χρυσάφι,
ἀνοιγμένο — τριαντάφυλλο — πάνω στὸ γαλάζιο
κάποιας Ιονικῆς θάλασσας.

ΑΛΜΠΕΡ ΣΑΜΑΙΝ

ΤΑΦΒΕΛ ΚΑΙ ΑΔΕΛΙΝΑ

— Δημοτικὸ τραγούδι τῆς Σουηδίας —

Σ , ἔνα νησὶ δι Τάφβελ καὶ πολυαγαπημένη
τοῦ Αδελίνα παζουνε μὲ χρυσᾶ ζάρια. Τὴν
πρώτη φορά, ποντροῖξαν τὰ ζάρια, κέρδισεν δ
Τάφβελ.

— Ακουσε, περήφανη Αδελίνα, τί θέλω νὰ
σου πῶ: Πόσον καιρὸ θὰ μείνης παρθένα, περι-
μένοντάς με;

— Γι' αὐτὸ ἔπερε νὰ ζητήσω τὴ συμβούλη
τῶν γονέων μου μὲν θὰ σὲ περιμένω δικῶ
χρόνια.

Καβαλλικένει δι Τάφβελ τέλογό του καὶ γλυ-
κοχαιρεπτάει χλίες φορεῖς τὴν Αδελίνα τὴν
περήφανη.

Τὸ ὑποσχέθηκε νὰ περιμένῃ δικῶ χρόνια μὲ
καίνη δὲν μπάρεσε μήτε διὺ μῆνες νὰ περιμένῃ.

Φεύγε δι Τάφβελ μὲ τὸ καΐκι του. "Απάνω στὰ
δικῶ χρόνια ἀρχίσει δι Τάφβελ τὸν γυρισμὸν τὸ
ταξίδι καὶ στὰ ἔννια φτάνει στὸν τόπο του.
"Αράξει τὸ καΐκι του στὴν ἀκρογιαλία. "Ενας
ἔμπορος στέκεται στὴν κάτασπρη ἀμμουδιά:

— Πές μου, καλὲ καὶ πλούσιες ἔμπορε, τί κάνει
ἡ Αδελίνα, ἡ ἀγαπημένη μου ἀρραβωνιαστικά;

— Δὲν ἔχω νέα της σήμερα. Χθὲς κοιμήθηκα
στὴ χιονάτη ἀγκαλιά της.

Τραβᾷ τὸ τρομερὸ σπαθὶ του δι Τάφβελ καὶ
κόβει τὸ κεφάλι καὶ τὰ χέρια τοῦ ἔμπορου. Πι-

γαίνει κατά τὸ σπύτι τῆς Ἀδελίνας καὶ σὲ λόγο
δρῦδος μπροστά της βρίσκεται.

— Πένες μου, περήφανη Ἀδελίνα, γιατί τρέχει
ἀπὸ τὸν κόρφο σου τὸ γάλα αὐτό;

— Νὰ μὲ λυπήσῃ θέλησε χθὲς δὲ ἀδελφός μου
καὶ μούχυσε μπύρα πάνω στὸ σῆμθος.

— Νὰ δυὸς πράματα, ποὺ δὲ μοιάζουν. Εἶναι
ξανθιά δὲ μπύρα κι' ἀσπρό τὸ γάλα είναι.

Τοιαῦτα τὸ τρυμερὸ σπάθι του δὲ Τάφβελ καὶ
σκοτώνει τὴν Ἀδελίνα τὴν περήφανη. Ἐπειτα
καβαλλικεύει τὸ κόκκινό του τάλογο καὶ τρέχει
γληγορότερα κι' ἀπὸ πουλί. Τρέχει δὲς ποὺ φτάνει
σ' ἔνα νησὶ κι' ἐκεῖ πεθαίνει ἀπὸ λύπη.

Μετάφρασις Β.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΤΡΙΠΟΛΙΤΙΔΟΣ

Τὸ ἀρχηγὸς τοῦ μελλοντισμοῦ στὴν φιλολογία καὶ
στὴν τέχνη κ. Φ. Μαρινέττι, δὲ Ἰταλὸς ποιητής ποὺ
γέρω τον σηκώνει δρόσῳ μοναδικὸ γιὰ τὶς ίδεες του,
ἔδημοσίνεις σὲ ἔνα μικρὸν τόμο μερικὲς ἐντυπώσεις
ἀπὸ τὸν πόλεμο τῆς Τριπολίτιδος, δουν ἐπολέ-
μησε γενναῖα. Τὸ βιβλίο του ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ μάχη
τῆς Τριπολίτιδος» (σε Ὁκτωβρίου 1911) καὶ εἶναι,
γεράτο πολεμικὴν ὅρμη καὶ πατριωτισμόν. Ἀπὸ τὸ
βιβλίον αὐτὸν μεταφράζουμε ἔνα κεφάλαιον.

Ο ὑπολοχαγὸς Φραντσίνι

Μὲ συνετῆρεν δὲ ἀνθρώπινος αὐτὸς χειμωρός. Ἄλλα
στέκεται, ἀναγκασμένος νὰ παραμερῶν ἐμρῆδες
στὸν δον λόχο τοῦ 84ον, ποὺ τοῦ κόβει τὸ δρόμο καὶ
μπαίνει μπροστὰ στὴ μεγάλην αὐτὴ κίνησι τῆς ἀντε-
πιθέσεως. Τρυπώνω καὶ προχωρῶ μαζί του.

“Ω! ποιὰ θλιβερὴ ἀγωνία δοκιμάσαμε δλοι σχεδόν,
ὅταν ποδοπατόσαμε ἀνελά μας στὴν τρομακτικὴ πο-
ρεία πάντες δικούς μας, σωριασμένους ἀνάμεσα στοὺς
στοίχους!

Πόλες νὰ σταματήσουμε γιὰ νὰ τοὺς σηκώσουμε;
Ποιὸς δὲ ἡμερούσε νὰ παροκούσῃ στὴν φωνὴ τῆς
στριγιγιά, τὴν τραχείαν καὶ τὴν ἄγρια τοῦ ὑπολοχαγοῦ
Φραντσίνι; Δίχως καπέλλο, ἀναμαλλιάρης, φωνάζον-
ταις, ἔτρεχεν ἐμπρός ἀπὸ τὸ λόχο, σηκώνοντας πολὺ¹
ψηλά, πολὺ ψηλά τὸ σπαθί του, γιὰ νὰ σοστίσῃ μὲ τὸ
ἀστραποβόλημα τῆς λεπίδας του τὸ μάτια δλων τῶν
ἀνδρῶν του, ἴσαμε τὸν τελευταῖο στοίχο.

— Θάρρος παιδιά! Κάτω τὸ κεφάλι! Ἐκεῖνες οἱ
ἄλλες ἐκεῖ κάτω!... Ανάθεμα!... Αὐτὸν τὸ σκυλολότι

έμπήκει!... Νὰ μὴ μὲ εἰποῦν πιά Φραντσίνι, ἀν δὲν
κνοιεύσω τὴ βίβλα αὐτὴ σ' ἔνα τέταρτο τῆς ὁρας!
“Ἄλτ!...” Οἶοι πορτηνδόν! Καθένας πίσω ἀπὸ ἔνα
δέντρο!... Τρεῖς ἐδῶ, πίσω ἀπὸ τὸν κορμό...
“Ἐνας δρόμος!...” Σημαδεύετε τὴν ἀνοικτὴ πόρτα καὶ
τὸ παράνυπο δρόστερά!... “Ἡ κάσσα μὲ τὰ φυσίγγια
ἐδῶ!...” Οσοι δὲν ἔχουν πιά, νὰ περάσουν πίσω!...
Διαλέγετε τὸν ἀνθρώπο σας!... Πυροβολεῖτε καμη-
λότερα!...

Τῷρα μιλούσεν ἡσυχα; μὲ τὴν διμορφότερην χαρού-
μενην φωνὴν του, δρόμος κάτω ἀπὸ τὸ καυτὴλά κλαριά
τῶν ἑλλῶν. Οἱ ζωντανὲς καὶ περιγέλαστρες σφαῖρες
ἔφαίνονταν πώς ἔκτυπούσαν κι' ἐτίναζαν πλήθης μετα-
ένιον ὑφάσματος ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του.

Κάπου-κάπου ἀστειευόταν.
— Μήν κοιτάζετε τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς πληγωμέ-
νούς. Άυτοὶ ποὺ πέφτουν, δὲ νὰ ἔχουν πιά τὴν πλῆξι
νὰ στέκουνται δρόμοι!...

Καθὼς ἔλεγε τὰ λόγια αὐτά, ἔνας στρατιώτης ἐκα-
τοσάκύλισε βαρὺς μέσα στὰ χέρια του μὲ τὸ κεφάλι
ἀνοιγμένο σάν καρπούζι.

“Ο Φραντσίνι ἀπίστωσε τὸν σκοτωμένο κατά γῆς,
ἐπῆρε τὸ τουφέκι του καὶ δρόξισε νὰ φίγην. Πέντε
ριξες, πάντες ἔχθροι χτυπημένοι. Αὐτὸν ἦταν ἔνα μάτσο-
Οἱ στρατιῶτες, λησμονώντας τὸν θάνατο, ἐζητωριαύ-
γαζαν τὸν θαυμάσιον σκοπευτήν.

“Ἐνας ὀγγελιαφόρος ἔκπειζε πίσω μας:

— Ο συνταγματάρχης Σπινέλλι διατάξει τὸν ὑπολο-
χαγὸ Φραντσίνι ν' ἀρχίσῃ τὴν κύλωσι: Σπήριγμα δὲ
στρατῶν τοῦ ἵππουκου. Τέρμα, τὴν βίβλα τοῦ Τζαμίλ-βη-
Είσαστε στὸ δεξιὸν ἀκρον τοῦ μετώπου, ποὺ ἐσχημα-
τίσθηκε ἀπὸ μιὰ πυροβολαρχία μιδραλιέζων δύο ἴες
ἔλαφον ἵππουκον πελές, μὲ τοὺς λοχαγοὺς Γκαντόλφο
καὶ Λαντολίνα, ἵνα λόχο σκαπανέων, ἔνα τάγμα τοῦ
82ου ποὺς λοχαγούς Φαμπρίνι καὶ Κουστίνο.

“Ω! δὲ δὲ λησμονήσασι ποτὲ μὲ ποιὸν μαλακὸ καὶ
γλυκὸ τόνον δὲ ὑπολοχαγὸ Φραντσίνι ἐπροστάλεσε τοὺς
στρατιῶτες του νὰ πεθάνουν:

— Ελάτε, παιδιά μου. Ἐπὶ τέλους θὰ διασκεδά-
σουμε στὰ σωστά!

Γιὰ νὰ βλέπων ἀπὸ ψηλὰ τὴ μεγάλη κυκλικὴ κίνησι,
ποὺ δὲ ἐσκόπιζε τοὺς Ἀραβαῖς ἔξω ἀπὸ τὰ καυ-
κάσια καὶ δὲ ἔκυριες τὴ βίβλα τοῦ Τζαμίλ-βη,
ἀνέβηκα σ' ἔνα λοφίσκον, διποὺ συναπάντησα τὸν ταγ-
ματάρχη Πίζανη. Ημώρεσα νὰ ἰδοῦ μὲ τὰ ἴδια μον-
τὰ ματία τὸν ὑπολοχαγὸ Φραντσίνι νὰ προχωρῷ ἀνά-
μεσα στοὺς στρατιῶτες του, μὲ τὰ δύο τὸν χέρια στὶς
τούπες, ἔχοντας κρεμασμένη σταυρωτά τὴ καραμάτινα
του, ποὺ βέβαια ἦταν σταυρόν ἀπὸ κάποια σφαῖδα. Κ' ἔτοι
νότερε! ἀπὸ πέντε λεπτά τῆς ὁρας ἐμπῆκε πρῶτος
ἀπὸ τὴν πόρτα, τὴ χαλασμένη ἐπὶ τέλους, τῆς τοι-
γικῆς βύλλας.

[Μετάφρ. Σ. Α.]

Φ. MARINETTI

I ΣΤΟΡΙΕΣ

Τὰ παιδιὰ στοὺς ἄγρους. Μέσα στὸ ἀγκά-
λιασμα τῶν χρωμάτων οἱ ἀγνὲς αὐτὲς ἀνα-
λαμπὲς τῆς ζωῆς. Τρέχουν, παίζουν, φωνάζουν,
— ποτάμι χύνεται τὸ γέλιο ἀπὸ τὰ κεῖλη τους.

Οἱ ἀποχώρωσεις πλέκονται κι' ἀνεβαίνουν Ἰδια
εἴδωλα κυματιστά, κάτω ἀπὸ τοὺς γυρτοὺς κλώ-
νους, ποὺ ωχούν δαντέλλες σκοτεινὲς τριγύρω
των, στὸ πυκνὸ φῶς. Κάτι μενεχειλία καὶ κάτι
ἄλλα ἀσπρά, κάτασπρα καὶ ψηλολιγγα, σὰν κεριά
γιορτῆς φυτεύμενα στὸ χῶμα, καὶ κάτι ἄλλα μικρά
καὶ διοστρόγγυλα σὰν ἀστεράκια τῆς ἡμέρας,

σὰν πούλιες τριανταφυλλίες, σὰν βαθειάδια ρόδινα
σημάδια ἐρωτικῶν φιλημάτων. “Ολα σειοῦνται
στὴν αὔρα τὰ λουλούδια, ὑποκλίνονται διποὺς
δέσποινες εὐγενικές, γέροντες, παραμερίζονται
στὸ πέρασμα τῶν παιδιῶν. Ἡ λευκὴ κυήμη
χαϊδεύεται ἀπὸ τὰ πέταλά τους, ποὺ λές καὶ εἶνε
ζωντανά. Τὸ παιδάρι εὐφραίνεται καὶ γονατίζει
ἀπάνω τους. Τὰ μάτια του κυττάν, κυττάν. Δὲν
μίλει. Ἀναπνέει τὴν ἔκφρασί τους δικίνητο καὶ
ἀνταλλάσσει τὴν ἀναπνοή του μὲ τὴν ἀναπνοή τῶν
λουλουδιῶν. Εἴπαν μετοξύ τους τὰ λευκὰ
μύστικά. Τὰ ἀδύτα τῶν ψυχῶν τους καθρεφτί-
σμήκαν μεταξύ τους καὶ βρέθηκαν τόσο δροια.

“Ἄργα ἔναποσητά τὸ παιδί, ποὺ πρὸν ἔτρεχε
σὰν τρελλὸ στὴν χλόη τὴν ἔκειλιστή τριγύρω
του. Τί ἀκούσει τὰς ψυχῆς κανεῖς δὲν ξέρει. Μὲ μιὰ
μεγάλη ἀνθροδέσμη, μὲ συλλογισμένο τὸ
βῆμα, μὲ χαμηλωμένο τὸ κεφάλι, ποὺ δὲ ήλιος τὸ
σκιοφωτίζει παραξένα, περνᾷ τὰ λουλούδια, τρα-
βώντας κατὰ τὴν λουλούδινα. Μὲ μιὰ μεγάλη
ἀνθροδέσμη στὰ στάθματα τῶν μεγάλων δένδρων.

Θὰ τοὺς καίνε λοιπὸν τοὺς νεκροὺς. Καὶ
στέρεα δὲ μποροῦμε νὰ μοιζένουμε τὴν σκόνη
τους καὶ νὰ τὴν φυλάμει στὴν ὑδρία. Κι' αὐτὴν
τὴν ὑδρία δὲ μποροῦμε πάλι νὰ τὴν ἔχουμε
κοντά μας, καὶ νὰ κοιμώμεθα στὸν ἴσκιο τῆς
τὸν πένθιμο, χάμω στὸ λιθόστρωτο τῆς ἐρη-
μᾶς μας. Κι' δοι αράπησαν, κι' δοι ἔχασαν
τὸ στερεό δι, τι ἀγάπησαν, δι, τι βροῦνται στὸν
τηγάνιον!

“Εξαφάναταί τοι τὸν δικόν του τηγάνιον,
λέγοντας: «Είδον, εὐχαριστῶ». Μὲ μηδέποτε
τοι τηγάνιον, λέγοντας: «Είδον, εὐχαριστῶ».

Μὰ τὶ εὐχαριστῶ εἶναι αὐτὸν τοῦ πλοίαρχο. “Ἄν
οἱ αὐτοκόλιτες στὸν πλοίαρχο. Αὐτὸν τηγάνιον
ἔλεγε πώς ἡ φωτιά τοῦ Τόνυρκου. Οἱ ἐπιβάται
κατέβανται, κυττάζονται, φαίνονται σὰν νὰ μὴ
μποροῦν νὰ πιστεύσουν.

“Αλήθεια, βεβαιώνει δὲ πλοίαρχος, εἰδα τὰ
βιβλία μου».

“Ο δγκος ἔνδος ἀνθρώπου, η σκέψις του καὶ η
καρδιά του, η ἀγάπη του, η ἀπειρογια γιὰ τὴν
γυναῖκα, ποὺ δὲν τὴν χωροῦσε δλος δ κόσμος,—
καταστάλαξαν σ' αὐτὸν τὸ συγνεφάκι ποὺ δὲν
πιάνεται, καὶ ποὺ εἶνε τόσο στεγνός, διποὺ μπο-
ρεῖ νάπορροφήσῃ δικεανούς δακρύων.

“Οποιος πρωτοεῖχε τὴν ἰδέαν νὰ καίγωνται
οι νεκροί, θὰ αἰσθάνθηκε πολὺ βαρὺ τὸ χῶμα
ποὺ ἔπειρτεν ως τῷρα διπάνω τους. Ἐκεῖνες οἱ
φτυαριές στὰ μάτια ποὺ καταφίλησαμε, στὰ
κεῖλη ποὺ διπήρεξαν πολλές φορές τὸ ζωντανό,
τὸ εὐεργετικό ποιητήριο τῆς ζωῆς μας. Τί τρο-
μερό, τί διπάνθωπο. Καὶ υστερεί λίγα κόκκαλα
σ' ἔνα μαῦρο κοντί, καὶ στὸν κοινὸ σωρό,—
μ' ἔναν ἀσπρό διφιδό μὲτ' ἔξω, κατάδικα καὶ
στὸ θάνατο τὰ κοριμιδά.

Τῷρα δὲ ἔχουμε τὴν τραγικὴ ἔօρτη τῆς
«καύσεως», — μέσα στὶς φλόγες θὰ διαλύνεται
τὸ σῶμα. “Υστερεί τὰς ἔκφρασί τους δικίνηα, δική μας,
θὰ μποροῦμε νὰ τὴν βλέπουμε, νὰ τὴν ἀγγί-
ζουμε, καὶ νὰ ζούμε μαζί της, ἀνάλογα μὲ τὴν
ἀγάπη μας ποὺ δὲν ἔκοιμηδη γιὰ πάντα, κατὰ
ἀπὸ τὸ σταχτερό της κατάρχου σάβανο. . .

Σὰν πεθάνω, δὲν θὰ βρεθῶ μέσης τοῦ σημά-
πηση της σκόνη μου, μᾶς μὲ κάψουν κι' ἐμένα.

Καὶ μιὰ θαλασσινὴ ιστορία. Σὰν ἔφθασαν
τὰ βαπτόρια ἔξω ἀπὸ τὰ κλειστὰ στενὰ τῶν Δαρ-
δανελλίων, δὲ πλοίαρχος τοῦ Αντριακοῦ ὑψώσει
τὸν συνθήματικὸν τοῦ τηγάνιοφον γιὰ πάλι
εἰδοποίηση τοὺς συναδέλφους του. Τρομασμένος δὲ
καπετάνιος ἔνδος καραβιοῦ τῆς έταιρίας Γιαν-
νουλάτου λέγει στοὺς ἐπιβάτας: «Ο αὐτοριακὸς
μᾶς μηνᾶ δι τι εἰκοσιτέσσερες λεγνες μακριὰ
ἔφθασε δι φωτιά τοῦ Τόνυρκου. Οἱ ἐπιβάται
ξαφίζονται, κυττάζονται, φαίνονται σὰν μὴ
μποροῦν νὰ πιστεύσουν.

“Αλήθεια, βεβαιώνει δὲ πλοίαρχος, εἰδα τὰ
βιβλία μου».

“Εξαφάναταί τοι τὸν δικόν του τηγάνιον,
λέγοντας: «Είδον, εὐχαριστῶ».

Μὰ τὶ εὐχαριστῶ εἶναι αὐτὸν τοῦ πλοίαρχο.
“Ἄν δὲ πλοίαρχος οὐ πλοίαρχος. Αὐτὸν τηγάνιον
ἔλεγε πώς ἡ φωτιά τοῦ Τόνυρκου. Οἱ επιβάται
κατέβανται, κυττάζονται, φαίνονται σὰν μὴ
μποροῦν νὰ επιστρέψουν.

Κάποτε μαθαίνουν τὴν πραγματικὴ ἔξήγησι
τοῦ συνθήματος. Τοὺς εἰδοποίησε γιὰ τὸ κλε-
σμό τῶν στενῶν. Ο πλοίαρχος τοῦ ἐλληνικοῦ
καραβιοῦ παραξενεύτηκε μὰ ἐπὶ τέλους τὸ παρα-

δέχτηκε. Είπε στοὺς ἐπιβάτας τὸν ποὺ δρχισαν νὰ δυσπιστοῦν στὴν ναυτική του σοφία.

— Βλέπετε, μιὰ φορὰ στὰ τόσα χρόνια μᾶς τυχαίνει τέτοια περιστασίς, καὶ γι' αὐτὸ λησμονῆμε κι' ἐμεῖς τί ἐδιαβάσαμε.

Ποὺ θὰ εἰπῇ: γιὰ νὰ ἔχομε φρέσκες τὶς γνώσεις μᾶς πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνεται κάθε ἡμέρα αὐτὴ ἡ διασκεδαστικὴ ιστορία τῶν Δαρδανελλιών...

Ἡθοποιὸς νὰ αὐτοκτονήῃ, — ποτὲ δὲν εἶχε ἀκούθη τέτοιο πρᾶγμα. Τὸ πλάσμα αὐτὸ τῆς αἰωνίας μεταμορφώσεως, ἀπὸ δσους ἐμελέτησαν τὴν ἰδιοτυχασίαν του, θεωρεῖται σὰν σιδερένιο. Γιατὶ ποτὲ δὲν ζῇ μὲ τὸ ἄγριο του. Ζῇ στὴν ἡθικὴν κατάστασιν ἐνὸς ρόλου ποὺ θὰ παῖξῃ τὸ βράδυ. "Ολη τὴν ἡμέρα περνοδιαβαίνει ἀπὸ ἐμπόρους του δ ἑαυτός του ἔτοι, κι' ἐκεῖ ποὺ ἔξαφνα πᾶς νὰ τοῦ μιλήσῃς γιὰ πράγματα ἔγκοσμια, αὐτὸς σὲ κυττάζει περήφανα, εἴτε μ' ἔναν οίκτο, ποὺ δὲν τὸν ἔξηγεις ἔσυ, — μὰ δύμως εἶνε δικαιολογημένος ὃ οίκτος, γιατί, σὲ μυστικὴν σκηνήν, ἐμπόρος στὸ βλέμμα τοῦ ἡθοποιοῦ, ἀνέμισε τὸ πριγκηπικὸ βελούδινο ἐπανωφόρι ποὺ θὰ φορέσῃ τὸ βράδυ. Καὶ σὲ κυττᾶ, καὶ σοῦ ἀπαντᾷ ἀπὸ τὴν θέσι αὐτὴ, — πρίγκηπας ἀπὸ τώρα, πειδὲ εὐτυχισμένος ἀπ' τὸν ἄληθινούς. Νὰ, η̄ ζωὴ ποὺ τὸν κάνει σιδερένιο. "Επειτα δ ἡθοποιὸς εἶνε κοσμοπολίτης. Δὲν εἶνε οὔτε χριστιανός, οὔτε ἔβραιος, οὔτε αἰρετικός. Μὰ κοσμοπολίτης καὶ μοιρολάτρης. Ζῇ τὴν φιλοσοφικὴν σκέψιν, ποὺ μέσα του ὑφαίνεται ἀσυναίσθητα ἀπὸ τὴν ἐντύπωσι τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου δόλου, δσους ἐντύθηκεν ὡς τώρα γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμὶ του, εἴτε γιὰ νὰ φθάσῃ στὴν κορυφὴν ἐνὸς ἐρμηνευτοῦ. Αὐτὸς δὲν τὸ νοιώθει. Μὰ τὸ νοιώθει κάθε ἄλλος, φίλος τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς ταλαιπωρίας του. "Οπως πετῷ τὰ φορέματα, πετῷ καὶ τὶς ἔγνοιες, ποὺ τὸν κυκλώνουν πολλὲς φορὲς μὲ κάνδυνο νὰ τοῦ διοφήσουν τὴν ζωὴ. "Ομως αὐτὸς ὑπῆρξε πάντα περιφρονῆτης καὶ τῶν δύο. Καὶ γιὰ νὰ ξερῷ νὰ περιφρονῇ, ποτὲ δὲν ἐπέθανε θεληματικά.

Τελευταῖα ἀκούσθηκε αὐτὴ ἡ παράξενη εἰδήσις: « Ἡθοποιὸς νέος καὶ ωραῖος, ἔκαμε τὸν σταυρὸ του κι' ἐκρημνίσθη στὴ θάλασσα ζητώντας τὸν θάνατο ». Δηλαδὴ ἔγινε χριστιανὸς — γιὰ νὰ κάνῃ σταυρό, — κι' ἔγινε καὶ ἀνθρωπὸς. Αὐτὸς, ποὺ δὲν ἦταν ποτέ, οὗτε τὸ ἐνα, οὔτε τὸ ἄλλο. Ἐχάλασε λοιπὸν καὶ τὸ γένος τῶν ἡθοποιῶν. "Αρχισαν ν' ἀγαποῦν τὸν ἑαυτό τους, νὰ ζητοῦν μιὰν ἀπολύτωσι, νὰ γίνωνται πονόψυχοι γιὰ τὴν ἴδια τους τὴν σάρκα. Ἄλλοι μονο.

"Αν ἔξακολουθήσῃ αὐτὸς, ποιὸς τότε θὰ γενῇ ὁ βουτηχτῆς στοὺς βυθοὺς τῶν ἀνθρωπῶν παθῶν γιὰ νὰ μᾶς δίνῃ τὶς βαθεῖες συγκινήσεις, γιὰ νὰ μᾶς δίνῃ τὴν εὐκαιρία νὰ μελετᾶμε τὸν ἑαυτό μας στὸν ἀντικατοπτρισμόν...

"Η πόλις τῶν Ἀθηνῶν εἶνε σὰν ἔνας κατά ξερὸς κῆπος τὸν χειμῶνα καὶ ἔανανθίζει σὰν ὄρμητικὰ ἔρχονται τὰ μελίσσια τῶν ἥθοποιῶν. Τὸ βούνομα καὶ τὶς κακού! Εἶνε δ ὅ δινατατέρες παλιμὸς τῆς ἀναιμῆτης πρωτευούσης, ποὺ ζῇ πειδὸν βαθεῖα τὸ καλοκαῖρι. "Ομορφες εἶτε ἀσχημότατες γυναῖκες, φορέματα παραξένα, ποδοσωπα ἔυρισκένα καὶ ἄγρια ἀπὸ τὴν περιπλάνησι. Η ζωὴ τοῦ ἡθοποιοῦ εἶναι τοιγάνητη. Σήμερα ἔδω, αὐριο — ποιὸς ξεύρει. Ως ποὺ νὰ ἔαναγυρίσουν ἔκει ἀπὸ δπού ξεκίνησαν. Κάθε χρόνο αὐτὸς ὃ μεγάλος κύκλος. Κ' ἀν τὸ κῦμα, σπρωγμένο ἀπὸ τὴ μανία τοῦ χειμωνιάτικου βροειδοῦ σπάση τὸ τιμόνι, καὶ ξεπέσουν σὲ κανένα ἀπολίτιστο ἀκρογιαῖλη δὲν πειράζει. Τὸ βράδυ τρῶνε στὴν ταβέρνα μὲ τοὺς φαραδέες καὶ μὲ τοὺς σφουγγαράδες, κάτιο ἀπὸ μιὰ κλαψιάρικη λάμπα καπνισμένη, ποὺ μισοσβύνει στὴν ξυλένια φιλόξενη δροφή. Δίπλα-δίπλα μὲ τοὺς ταπεινοὺς ἀδελφοὺς τῆς θάλασσας καὶ τοῦ βουνοῦ, τρῶνε τὸ φωμὶ καὶ τὸ ἀλλάτι, — σὰν ἔτσι ἔτυχε. "Υστερα ἀπὸ δυὸ μέρες δὲν εἶνε καθόλου παραβένει νὰ βρεθοῦν οἱ ἴδιοι ἡθοποιοὶ σὲ κανένα πάρκο ἀριστοκρατικό, καὶ οἱ δροσιές συντριβανῶν καὶ τὸ ψιθύρισμα μεταξωτῶν ποὺ γλυκοπέρονται ψιθυριστὰ στὰ σκοτεινὰ λουλούδια νὰ τοὺς μεθάγῃ τὴν ψυχή. "Ομως παντοῦ καὶ πάντα εἶνε οἱ ἴδιοι. Σὰν ξαφνιασμένοι, σὰν ἀνήσυχοι γιὰ τὴν ἀλλὴ στιγμή. Ως ποὺ μιὰ μέρα ἔνας σιδηρόδρομος, ἔνα παράβι τοὺς ξαναφέρνει στὸ μεγάλο κέντρο. Εἶνε γεμάτοι χαρά, τρεμούλες καὶ διάχυσι. Τὰ ἀμάξια ἀπάνω, κάτω, — τοὺς τρέχουν γιὰ τὶς πρῶτες παραγγελίες. Οἱ γυναῖκες δνειρεύονται σωροὺς ἀπὸ μεταξωτά, ύφασμένα μὲ μάγια καὶ μὲ γοητείες. Εἶνε τόσο φυσικό. Η Γυναῖκα δνειρεύεται κάτι καὶ αὐτὴ — τὸ ἔργο ποὺ θὰ συνταράξῃ ζητᾶ τριγύρω της, στὸν ἀπέραντο κόσμο τῆς Ἰδεάς.

Τὰ θέατρα βουτζούν ἀπὸ σφυριὲς καὶ σὲ λίγες μέρες ἀνοίγονται οἱ πόρτες φρεσκοβαμένες, στὸ πλήθος τὸ δρμητικό. "Ομως τὶς θὰ ἴδῃ αὐτὸ τὸ πλήθος; Θὰ εὐχηθῶ νὰ ἴδῃ κάτι ἀνώτερο ἀπὸ ἄλλοτε, — ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο θὰ εὐχηθῶ: νὰ μπορέσῃ νὰ ἔκτιμησῃ καὶ νὰ συντρέξῃ αὐτὸ τὸ ἀνώτερο. Τὸ εἴπαμε τόσες φορές. Εἶνε καιρὸς πειά. Προσήλυτοι στὴ θρησκεία τοῦ μέλλοντος, ἀς λάβουμε μέρος τώρα ποὺ ἀποθεώνεται η Τέχνη.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΓΑΛΗΝΗ

Σιάτι περιβόλια ἀπόστασε δ ἀγέρας νὰ σφυρίζῃ, φύλλο δὲν σείεται πειά, στὸ μᾶλλο πέρο δέπαφε δ μῆλος νὰ γυρίζῃ, δεῖπναν τὰ πανιά!

Τὰ χειλιδόνια κάθησαν πάνω στὸ μᾶλλο τώρα καὶ μέσ' στοῦ μᾶλου τὰ νερά δηλατά φανήκαν δλα! Στὴν πόρτα ἐφάνη δ μυλωνᾶς μὲ χέρια σταυρωμένα ἀπ' τὴν ἀπελατισμά, κι' ἀπ' τὸ δρομάνι πέρασε δ ναύτης φορτωμένος τῆς βάρκας τὰ πανιά!

ΠΑΣΧΑ - ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

... Ευπνήσαν ἀπ' τὸ σήμαντρα... κι' δ πὸ γέρω-τσοστὴ μέση τώρα στέκει Ιπάνος καὶ τὴ λαμπάδα ἀνάβοντας, μὲ πιστὸ ξεφωνεῖ:

παιδιά, «Χριστὸς ἀνέστη». Τρις τὸ τροφέι καὶ στρώνουν τὸ τραπέζι... καὶ στρώνουν τὸ τραπέζι... ἄλλοι φιλοισύνται ἀδελφικά, ἄλλοι κρασί τοὺς βάζει κι' ἄλλοι φλογέρα παίζει!

Β. Κ. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον Β. Α. (Σκῦρον). — Δημοσιεύμεν τὰ δύο. Εἶνε ἀπύλα καὶ καλομετρημένα.

Κον Ν. Κ. (Άνδριανοπολιν). — Τὶ μαλλιαρισμὸς εἶνε αὐτοῖς. Μὲ τὰ σωστά σας νομίζετε δτὶ γράφετε ἐλλήνικάς

Κον Ν. Α. (Αλεξάνδρειαν). — "Ο, τι μᾶς ἐστείλατε εἶνε τόσο κοινὸν στὴν ἔμπνευσιν καὶ ἔχει καὶ λάθη στιχουργικὸ ἀκόμα. Ή «ξωγραφία» εἶνε τὸ καλύτερο σας. Ωραῖοι οι στίχοι:

"Ερμη βαρκούλα στὴ στεργιά
βλέπει προστὰ τὸ μνῆμα.

Κον Γ. Τ. — Αποράδεκτον.

Κον Π. Β. (Τοσβορον). — Μελετήσατε. "Εχετε στὸ ποιήμα σας πολλὰ λάθη ποὺ τὸ ἀποκλείουν τῆς δημοσιεύσεως.

Κον Α. Σ. — Είχαμε λάθη τοὺς «Καινούργιους Σκοποὺς» καὶ δημοσιεύσαμεν ἔνα εύμορφο ἔξαστικο. Οι «γυθμοὶ» σας εἶνε ἀτελέστεροι καὶ ώς συμβολισμὸς καὶ ώς ἔκφρασης.

Κον Ι. Ν. (Αθήνας). — Τὸ διηγήμα σας «Ιστορίες Χωριατικές» έχει θέμα κοινότατο. Καλὴ η φόρμα του

ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ γιὰ ἔνα ἔργον. Κι' δ τύπος τοῦ Μπάρμπα Μαθιοῦ καλός.

Κον Γ. Χ. (Αθήνας). — Η γλώσσα σας, η ἔκφρασης σας εἶνε τόσο παλαιά. Αφῆστε προσωρινά τὸ γράψιμο καὶ διαβάστε νέους συγγραφεῖς.

Κον Πορτ. (Πόντρον). — Πολὺ κοινὸ τὸ θέμα σας καθὼς καὶ η διατύπωσις τὸ μέτρον σωστό, μὰ αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ.

Κον Αντ. (Ἐνταῦθα). — Θὰ εἰποῦμε καὶ γιὰ σᾶς τὸ ίδιο. "Εμπνέοσθε, γενικῶς οἱ νεοί, ἀπὸ τοὺς παληὸνς ρωμανικοὺς ποιητάς. Κυτάξτε τη ζωὴ σας, — καὶ τότε δὲς γράψετε κάτι καλύτερο καὶ πειό ζωτιάν.

Κον Νικ. Κιρ. — Αποράδεκτον.

Κον Πεῦκ. Άσ. — Δὲν ἔχετε καθόλου ιδέαν τοῦ φυμοῦ. "Επειτα, — εἶνε συμβολικό τὸ γράψιμο σας; δὲν ἔννοιμες τίτοτε. Αφῆστε καλύτερα τὸ γράψιμο καὶ διαβάστε — επὶ τοῦ παρόντος.

Κον Γεώρ. Χαρ. — Αὐτὸ κοινὸ μᾶς ἐστείλατε εἶνε δόλοκρο βιβλίο. Καὶ θὰ τὸ δημοσιεύσαμε, μὰ δὲν ἀξίζει τὸν κόπο. Ο σκοπὸς μας εἶνε νὰ ξεδάφισμε τὴν μὰν ποιητικὴ δρμή ποὺ δὲν τόχη νὰ βρίσκεται στὶς ψυχὲς τῶν νέων, κι' δχι νὰ τοὺς δημοσιεύσουμε κάθις παιδικήν τους δρμή.

Κον Αντ. (Σκῦρον). — Δὲν ἔχετε δίκηρο. Δημοσιεύσαμε δικά σας. Ο «Νερόμυλος» έχει ωραίους τοὺς πρώτους τρεῖς στίχους:

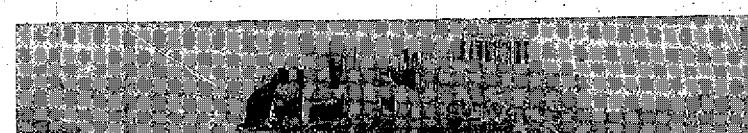
Κουράσθηκε δ νερόμυλος μερόνυχτα νάλεθη. φωράγκωνται οἱ πέτρες του, ἔγειροις κι' αὐτός...

Κον Α. Α. (Αλεξάνδρειαν). — Τούς νομίζετε τοὺς νοικοκύρης τοὺς, ποὺ μπόρδος στὸν τάφο στέκει.

Παρακαόντας οὖμας. ! "Επειτα δ στίχος «ὅταν δ γέρω-μυλωνᾶς τὶς πετρες του χαράξῃ» ποὺ δὲν δίνει καλά ενόημα, χαλῷ δλη τὴν μέρημνία του ποιημάτως.

Κον Πάμ. Β. (Κασσάνδρα). — Η «ἀπογήτευσις» δὲν ἔχει κανένα ουδίμια καὶ τὸ χαρακτηρίζει ἔνα ἀνυπόφορο κουραστικό πένθος. Μὰ πῶς γράφετε τίσι. Αφῆστε επὶ τέλους τοὺς σταυροὺς καὶ τὰ μαρτύρια, — γιὰ δνομα τοῦ Θεοῦ. Κυτάξτε στὶς εύμορφιες τῆς ζωῆς τὸ ἄλλο σας ποίημα «οἱ πάθοι» εἶνε κάτι καλύτερο. Εγκωίζουν αὐτοὶ οἱ στίχοι:

Κύταξα μέσα στὶς ζωῆς τὸν μαγικὸ καθηρέφτη κι' είδα περίσσεις εύμορφιες, δόξες καὶ χάρες τόσες, — καὶ στὴν ψυχὴ μου ξύπνησαν ἀγνωστοὺς μέριμνα πόθοι.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ГРАММАТА ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Αγαπητέ μου, . . . 27 Απριλίου 1912

Τὸ γράμμα μου θὰ σοῦ φτάσῃ Πρωτομαγιά. Αντές τις μέρες, μιλῶ κ' ἔγω μὲ τὰ λουλούδια γιὰ τὴ γιορτὴ τοὺς καὶ τὰ ωτῶν καὶ τὰ ἔστατά καὶ θαρρό, πώς μου ἀποκρίνονται. Ποτέ μου τέτοια κυβέντα δὲν ἐπιασα στὴν Ἀθήνα. Ἐκεὶ τὰ λουλούδια ἀράδιασμένα σὸν ἐμπορεύματα μέσα στὰ μαγαζεῖα καὶ στοὺς πάγκους τῶν δρόμων ἡ συρμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, στὰ χεριά τῶν πουλητάδων, ἔτοιμα νὰ παραδοθοῦν σ' ὅποιον θὰ διώσῃ τὰ περισσότερα, σὰν ἐλεεινοὶ σκλάβοι ἡ σὸν παρασλυμένες γυναῖκες, ποὺ βγήκανε στὸ παζάρι, σταθήκανε πάντα βουβᾶ μπροστά μιου ἀπὸ μελαγχολία ἡ νεροτή. Ἐδῶ τὰ βρίσκω πιὸ καλόβολα, πιὸ γλυκούμ-λητα, κιὸ γνώριμα, γιατὶ τὰ βρίσκου τιμημένα κ' εὐχαριστημένα, μέσα στὸ σπίτι τοὺς, μέσα στοὺς δικοὺς τοὺς, στοὺς κάμπους καὶ στὰ περιβόλια, μὲ τὴ φαμελίτική τους ζωή, τριγυρισμένα δπ' τις ἀγάπες τοὺς καὶ τὶς θύμησές τοὺς. Ποῦ καὶ ποῦ ἔνας λεβέντης τὰ μυρίζε-

ταὶ, μὰ κοπελλὰ τὸ πέρνει ἀπ' τῇ μάννᾳ τους, γιὰ νὰ στολίσῃ τὸν κόφο τους καὶ πλανούνται ενχαριστημένα ποὺ τὰ κόβει. Γιατὶ μιὰ ἀγάπη είναι στὴ μέσην, καὶ ὅτι πεθαίνει ἀπὸ ἀγάπην, πεθαίνει εὐχάριστημένο. Δὲν ἔρχεται δὲ ἐμποδός οὐδῶ, μὲ τὰ βάνανσά του χέρια, νὰ τὰ κουβαλήσῃ στὸ παζάρι, νὰ τὰ ντροπιάσῃ στὶς φούγες, πουλῶντας τα δόσα - δόσα.

Δὲν ἔρεις πόσο κακὸ μοῦ πάνει ἀλήθεια πώς ἔνα λουλούδι μπροστὲ νὰ πουληθῇ. Τὸ λουλούδι πέρνεται σὰν τὴν κοπελλὰ. Τὸ ἀστάξει κανένας σὲ μιὰ ἀρωτιάρα στιγμή, τὸ κάνει δικό του, ρουψάει τὴν ψυχήν του μὲ ἔνα φιλί, τὸ σκοτώνει ἀπὸ ἀγάπην καὶ τίποτ’ ἀλλο. Τὸ πουλημένο λουλούδι μαρούσιάδει σὰν τὴν πουλημένη γυναίκα. Χάνει τὴν περφάνεια του, τὴ γάρον του, τὴν ψυχήν του, τὸ στολίσει του.

"Ομως αυτά γίνονται στις μεγάλες πολιτείες μὲ τὰ λουσιούδια, δῆπος καὶ μὲ τὶς γνωνῖκες." Εἶλεψε δὲ ἔρωτας. "Οποιος δώσῃ τῷ περισσότερῳ. Καὶ σέργονται τὰ τραντάφυλλα νῦν πεθάνουσι μέσα στὰ καφάσια τῶν καρκινῶν, σᾶν τὰ μηνιακά τινά φέρει.

χαρημένων, σαν τις ψηλοδεξίες σκλαρες. Γι' αυτό έδω τρέα διό το λουλούδια μοιάζουνε περισσότερο μὲ τὰ κορίτσια. Τικημένο και νεροπαλά και περήφανα μαζι, αυτά κ' ἔκενα. "Ελληνοτούλες δλα! Τὰ τραγουδᾶμε και τὰ μυριζόμαστε. Και θυμάμαι τὰ φραγκολούλονδα τοῦ μακαρίτη τοῦ Παπαδιαμάντη, που οὔτε τὰ δνόματα τους πάσχουσε ποτὲ να μάθῃ. "Έδω δὲν ἔχουμε αὐτὸν αἰνά. Οι κοκότες δὲν ήρθανες ἀκόμα στὸ χωρίο μας, μὲ τὰ νάζια τους και τὰ καυμάτα τους και μὲ τὰ φράγκικά τους δνόματα. Κάθε λουλούδι τὸ ζέρομε μὲ τ' ὄνομα τον, τ' ὄνομα ποὺ τὸ τραγουδήσανε τὰ χειλια τῶν γονέων μας, διαν ἀνάμεσα σ' ἕνα φιλι τους τρεμοσάλευες ἡ ἀπλαστη ψυχούμια μας. Και γ' αυτὸ μαλλ κ' ἔγω έδω μὲ τὰ λουλούδια και θαρροφ πάκι μοῦ ἀποκρίνονται και μοῦ ἀνοίγουνε τὴν ψυχή τους.

Σοῦ κλείνω μέσα στὸ γράμμα μου μιὰ πυρή, παγνι-
διάρα παπαρούνα, ποὺ τὴν ἔκοψα γιὰ σένα ἀπ' τὸν
κάμπο. Σοῦ τὴν στέλνω γιὰ νὰ κάνης Πρωτομαγιὰ μαζὶ¹
της. Θὰ γιορτάσῃς ἔτσι καλύτερα και πιὸ ἀλληλινά, τὴν

μεγάλη ἐρωτικὴ γιορτή, παρὰ νὰ πήγαινες στὰ σκονισμένα Πατήσια ή στὰ διπλοσκονισμένα 'Ανθεστήρια.

Γειά σου
ΑΣΟΦΟΣ

KRITIKA ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

*Κ. Κρυσταλλη: "Εργα" «Ποιήματα - Πεζά» Τόμοι 2
Αθῆναι 1912*

ΕΙΓΤΡΧΕΣΤΕΡΟΣ ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους συγγραφεῖς
μας καὶ ποιητὰς ὁ Κρυστάλλης—όσο δυστυχισμένη
ἡ ταν̄ ἡ ζωή του — ἡμιτύρες δὲ ὅταν ἔζοδος νὰ βγάλῃ
4-5 βιβλία του καὶ νὰ μὴν ἀφίσῃ σκορπισμένο οὲ
περιοδικά καὶ ἐφημερίδες δῆλο τὸ ἔργο του. Καὶ ὑστερεῖ
ἀπὸ τὸν θάνατό του εἶχε τὴν τύχην νὰ βρεθῇ ἐκδότης
γιαν̄ γιαν̄ περιμαζέψη σὲ δέο τόμους (450 σελίδες) τὸ με-
γαλύτερο καὶ οπουδαίτερο μέρος τοῦ ἔργου του
καὶ ἔτοι νὰ μείνη αὐτὸν «κτημά κοινὸν ἐσαεί». Τὴν ἐκ-
παρα τὴν ἔκαμε τὸ βιβλιοπαλείον τῆς «Ἐστίας» καὶ
τὴν ἐπιμέλειά της τὴν είχεν ὁ συμπατριώτης τοῦ ποι-
ητοῦ κ. Γ. Γάγαρης.

Τὴν ἔκδοσι αὐτῆ δὲν τὴν ὠδήγησε βέβαια καθόλου τὸ κριτικὸ πνεῦμα καὶ θὰ ἐπιθυμοῦσε καθένας νὰ ἔβλεπε κάποια μέθοδο στὴν κατάταξι τῶν διαφόρων κοινωνιῶν, μιὰ γεμάτη βιογραφία τοῦ ποιήτου, ἔνα χρακατηρισμὸ τοῦ ἔργου τοῦ δοφάτερο καὶ βαδύτερο. Κάποιο τέλος πάντων σημείωμα, ποὺ ν' ἀντιπορίνεται οὐσιαστικώτερο φαντασμὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου. Αλλὰ καὶ μ' ὅλα αὐτά, μ' ὅλη τὴν ἀκαταστασία στὴν εποπθέτησι τῶν διαφόρων προλόγων κ' ἐπιλόγων καὶ τῶν ἄλλων πληροφοριῶν, τῶν σχετικῶν μὲ τὸ ἔργο Κρυσταλλή, πρέπει νὰ χρωστοῦμε χάρι στὸν κ. Γάγαρον ποὺ μᾶς ἔσωσε μερικά ἀνέκdotα τραγούδια τουρκικοῦ γλωσσικοῦ ποιητοῦ κ' ἐπαράξεις τὴν ἔνδοτη

παντού πάλιν την θέσην και επειδή την εκουσία
χρήσιμα ήστορικά σημειώματα και με λεξιλόγιο
έφεκτο για μερικούς γλωσσικούς ιδιωτισμούς.

φωναίς την πειστεῖσθαι σκέψης εῆς, δειπνούσης να μετειπεῖ πρόχειρο καὶ μὲ λίγη λόγια. Η ἐκδοσίς τῶν δύο πρόσδομών ἔρχεται τώρα — μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεῖς — μόνο γάντια νὰ μᾶς ξαναθυμίσῃ γνωριμίους σκοπούς καὶ νὰ μᾶς δειξεῖ πὺ φανερό τὸ μεγάλη πρόσδομο ποὺ μέσα σὲ λίγα χρόνια είχε γίνει στὴν τέχνη καὶ στὴν σκέψη τοῦ τραγουδιστῆ, ποὺ πέθανεν δεῖ χρονῶν. Ἔτοι, καθὼς εἶναι υμμαζισμένο τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου αὐτοῦ τεχνίτη, τοῦ ουσταλγοῦ φυσιολάτη, μᾶς κάνει νὰ νοιώθουμε πιὸ δεβάτια τὴ ζημιά που ἑπανα τὸ Ἑλληνικὸ γόρδματα τὸ ποδόρο θάνατο του. Ή μεγάλη διαφρούρια πού πάσχει ἀπὸ τὸ ποίημα «Αἱ Σκιαὶ τοῦ Ἀδροῦ» — τὸ ἀριστο τοιδικὸ φανέρωμα τῆς Μούσας του — θασμεῖ τὰ «Ἀγροτικὰ» καὶ ἀπὸ τοῦτα θασμεῖ τὸν «Τοσαγουνδιστὴ» Χωριού καὶ τῆς Στάνης¹, καὶ τὰ «Πεξογαρφή» μᾶς δείχνει καθαρά ήτοιά διὰ ἡταν ὃ δημιονυχική του δύναμις σὲ ποὺ σημειώθησε πάνταν ὃ σφέθανε τὴν τέχνη του, ἢν δὲν πεθαίνε τόσο νέος, καὶ μᾶς

Δναγκάζει και τώρα νὰ ψιθυρίζουμε ή νὰ φωνάζουμε:
«Ω! Ων ξέρουσε!»

E. Th. Athanassiades: «Les Petites Élégies» —
Paris 1912

ΤΟ σύντομο βιβλιαράκι, μὲ τὰ μικρὰ ποιήματα — δικτάστηχά τὰ πεισσότερα καὶ σονέται — τὰ γραμμένα σὲ ωδαία γαλλική γλώσσα καὶ σὲ ψυφός ἀξιοσημειώτων γιὰ τὴν ἀπλότητά τουν, ἔξασφαλίζει στὸν Μιτυληναῖο ποιητὴν Ε. Ἀθανασιάδη κάποια θέσιν στὸν σύγχρονο Γαλλικό Παρνασσό δρόκετά τιμητική. Οἱ «μικρές» Ἐλεγείες κινοῦν πολὺ τὴν προσοχή καὶ τὸ ενδιβάρέον μὲ τὸν κομψό τους στίχο, τὴν ἐλαφρό μελαγχολία τους, τὸ αἰσθῆμά τους τὸ γεμάτο καὶ τὴ λεπτή τους χρόνη.

ΗΛ. Η. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

H ὀπερέττα τοῦ Ωδείου

ΟΙ Γάμοι τῆς Γιαννέτας — δύτερετα πού ἐπαίχθη στὸ Κρήτην Ἀθηνῶν — είναι ἔνα θεατρικό κατασκεύασμα παλαιότατο. Σώτε ων τὰ δύμουνται μόνον οἱ πατέρες μας. Κι' αὐτὸς ἤταν ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους λόγους ποὺ ἔνας τόσο μεγάλος κόπος τῆς κ. Φεραλδῆ δὲν ἀνταμείθη μὲ τίποτε. Ή σημερινὴ ἀντίληψις, η σημερινὴ αἰσθητικὴ, κάθε σημερινὴ ἐκδήλωσις πνευτικόματικος τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ λεπτοτερού ἑέστησματα. Αὐτὸς, ἡ γώισιμος τῶν ἐκ τούχης εἴτε ἔξι ἀδιαφορίας ἀνεξέλικτων, δὲν θέλει νὰ τὸ καταλαβῇ. Καὶ ἔτσι, τὴν στιγμὴν ποὺ δικόδιος ἔξω σκοτώνεται γιὰ τὴν νέαν μουσικὴν φράσουν καὶ γιὰ τὴν νέαν μουσικὴν διατύπωσιν, ἐμεῖς ἀκούμενοι καὶ βλέπομεν «Γάμους τῆς Γιαννέτας». Φαίνεται ὅτι εἰς τὸ Κρήτην, ποὺ καποτε βλέπομεν τάσεις νεωτεριστικάς, συχνὰ βουλήσεις ἀνεξέλεγκτες κάνουν ὅτι, τιθέλοντα καὶ δι, τι νομίσουν καὶ λόγον. Ή κ. Φεραλδῆ καὶ αὐτὴν τὴν φοάραν ἔδειξεν ὅτι ξενύρει νό διδάξῃ καλὰ μίαν διπερέτταν. Μὰ αὐτὸς δὲν είναι τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἀπαραίτητον ἔργον καθηγητοίας τῆς μονφόδιας. Εἶχε νὰ διδάξῃ ποιν ἀπὸ αὐτό τόσα ἄλλα σοβαρότερα ἔργα. Κι' ὃν κατέληγεν εἰπὲ τέλους στὴν δύτερετα, ἡ δύτερετα αὐτὴ ἔπειτε νό ήταν ἔργον συγχρονιστικῆς ἀντίληψεως. Τὸν περασμένο χρόνο, ἔγω η Ἰδια, ἐμίλησα μὲ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν τάσιν τῆς κ. Φεραλδῆ, — ν' ἀρχίσῃ διδάσκοντας τὶς δυσκολίες τοῦ θεάτρου. Καὶ δὲν ἐπόσεξε καθόλου στὶς περισσεύες διπερέττες. Γιατὶ ἔτοι ἔπειτε. Μᾶς δὲν ξενύρει δι, δύτερα, ἀπὸ ἔνα χερόν θὰ ξαναέβλεπε τὴν Ἰδια ποάγυματα.

Καὶ μιᾶς ὅχι τόσο γιὰ τὸ εἶδος ποὺ ἔδιδάχθη, μᾶς γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴν του ποιότητα. Καὶ γιὰ μᾶς τοὺς σημερινούς, ποὺ ζόντες ἀνάμευτα ἀπὸ μιὰν βίων πνευμάτων ποὺ ἀνυψώνονται — οἱ γάμοι τῆς Γιαννέτας δὲν είλαν τίτοτε τοῦ καλλιτεχνοῦ. Λένε εἰχαν ποτὲ τίποτε. Πολὺ περισσότερο σήμερα. Μιὰ φωμαντικὴ σκηνὴ, τρεψηγμένη ἀπὸ τὰ μαλλιά, μὲ παμπάλαιον λυρισμό, καὶ μὲ αἰσθηματολογίες ἀνθρώπων ποὺ αἰσθάνονται ταπεινούς τοὺς ἐστούντες των. Η Δες Γεννάδη — αὐτὴ ἔφερε τὸ σταύρον τοῦ πρώτου φόλου — παρακαλοῦσε μὲ δάκρυα τὸν χωριανὸν της νὰ τὴν ἀγαπήσῃ, καὶ ἐπὶ τέλους ἔγινε γυναῖκα του μὲνα τρόπο πολὺ ἔξεπελιστικὸν γι' αὐτήν, κλέβοντας σὲ στιγμὴ τὸ ἔργον. Γιατὶ κάθις ἔργον ἔχει τὸ πάθος του καὶ τὴν σκέψιν του. Μὰ αὐτές οἱ ἔννοιες θέλουν μιὰν ἀπόλυτη γαλήνην ἀμοσφαίρας γιὰ νὰ ἐμφανισθοῦν, καὶ εἰνε σύντοιχοι μεγάλες ἐπεργαστικάτες σκιές τῶν δειλιάτων, ποὺ αὐτές είναι ὅλη ἡ σοφία καὶ ὅλο τὸ νόημα τῆς ὕδρας. Μπροστά στὸ σποοβίλιο μια τῆς μεγάλης καὶ λαμπερῆς ζωῆς, θαρρεῖ καλεῖς πώς χάνονται. Καὶ είνε ἀλήθευτα, πνήγονται, ἀπορροφοῦνται μέσα στὸν γενικὸ σπασμό. Τότε ἀπομένει ἡ λαμπρότητα τῆς κινήσεως μόνο. Ή χάρις τῶν ποικιλμάτων. Γενικα-τερα, — ἡ ἔξεπελιστικὴ ὑπαρξίας. Κάτι παρόμοιο βλέπο στὸ παιζόμενο τοῦ κ. Φαραντάτου ποὺ ἡμπορούσαμε νὰ τὸν πούμε «κύριον τῶν πλήκτεων».

Εἰς τὸ τραγούδι τῆς Δος Κωνσταντίνηδη — τάξις κ. Νίνας Φωκᾶ, — ἐπήρει μίση βαθειὰν ἀνατονὴν εὐχαριστήσεως. Ἐκκλήθη τόση φρεσκότητα τριγύρου καὶ ἑφάδην τόσο εὐμορφες οἱ νότες τῆς λυρικῆς ὑψηφώνου. Ἡ Δικ Κωνσταντίνηδη είνει ἐνσάρκωσις ἀρτίου ἥραγου.

Η. κ. Φωκᾶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ἐπιδεικνύῃ μὲ ντεροφάνειαν.

Μᾶ γιὰ τὴν μικρὴ Δεῖ Λευκιάδη, ἔκεινο τὸ χαλκόχωμα παῖδι μὲ τὰ κατάμαυρα λυτητερὰ μάτια, τὶ νὰ εἴπω καὶ τὶ νὰ προφητεύσω. Ἡ κάθε δοξαριὰ τῆς ἥταν καὶ μὰ φωνὴ ψυχῆς. Ποὺ τὴν ἡροεἶτοι πρόώφρα τὸ σηναγόνη ψυχὴν αὐτὴν ἡ μικρούλα, ποὺ μόλις τῷρα τεντῶνται τὰ μάτια στὴν ζωήν. Εἶναι λοιπὸ τὸ πάθος κατί ποὺ πηδᾶ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ἀνθρώπου καὶ σὲ στιγμὲς παιδικῆς τοῦ ἀμειρικησίας ἀκόμα; Ἡ Δεῖ Λευκιάδη μὲ τὸ δοξάρι τῆς ἔκεινο τὸ βράδυ, ἐβεβαίως διτὶ καθέ μετροειδῆς φλόγα, γιὰ γιαντάνεται μὲ τὸν πόνο, δύμως μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ φανερώνεται ἔξαφα, ἔκει ποὺ ζῇ ἀπαρατήρητα ἔνα παιδάρι — διτὸν εἰνε ἔξαιρετο, — νὰ δόσῃ τὸν βαθύτερην συγκίνησην, καὶ νὰ κάμῃ τὸν μεγάλον ἀνθρώπο νὰ σκεψῇ. Τέτοιαν νίκην είχε προχθὲς ἡ Λευκιάδη. "Ἐκαμε τὸν μεγάλους βασανισμένους ἄνθρωπους ν' ἀναγνωρίσουν τὸν πόνον ἐνὸς παιδικοῦ δοξαριοῦ.

"Ἔταν τόσο ἀρκετό!

Καὶ ἡ ὁδηγίστρα τοιγάνωρ ἀπὸ τοὺς κάλυκας αὐτοὺς τῆς μουσικῆς τέχνης ἔπαιξε σχεδὸν ἵερά, συνωδεύοντας τὸ σύνογμα τὸν...

ΕΙ. Π. Δ.

Χ Ο Ρ Ο Ι

"Ἡ ἱστορίη τῆς «Τέχνης»

Τὸ ἐργατικῶταν σωματεῖον μὲ τὴν πρώτην τοῦ ἑστήρην "ἔρματων καὶ χορῶν" είχε μίαν μεγάλην ἐπιτυχίαν. Ἄν καὶ δὲ κόσμος ἡτον πειδὲ κουρασμένος ἀπὸ τὸν «ἔλληνικοὺς χοροὺς» ἐνὸς ὀλοκλήρου χειμῶνος, ἀπὸ περιέργειαν, εἴτε ἀπὸ καλήν προδιάθεσιν ἐγέμισεν πυκνότατα τὸ Δημοτικὸν Θέατρον. Ἡ ἑστήρη είχε πολλὴν ποικιλίαν, καὶ παρουσίασε θέαμα ἔλληνικωτερὸν ἀπὸ κάθε προηγούμενος χορούς. Οἱ νέες ἔχορευσαν μὲ πολλὴν χάριν καὶ μὲ ἀρμογίαν ξηλευτὴν εἰς τὴν κάτιν.

Μία σύνθεσις τοῦ κ. Καλομοίον «δι θρῆνος τῆς Πόλης» ἐτραγουδήθηκεν ἀπὸ τὴν χορωδίαν τῆς «Τέχνης» ἀνάλογα μὲ τὸ πεντάμετρο τῆς θλιβερῆς μεγαλοπρεπείας ποὺ είχε. Βέβαια ἡ ἥτηνε ἔνα τέτοιο ἔργον καλλιτέχνης γιὰ νὰ ἔκτελεσθῇ, ὅπως ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Καλομοίον ποὺ είναι ἀνθρώπωμένα στὰ ἔδαφη τῆς ἀνωτέρας σκέψεως, καὶ αἰσθητικῆς. Μὰ καλλιτέχναι δὲν ὑπῆρχαν γιὰ ν' ἀποτελέσουν τὸ σύνολον ἔκεινο τοῦ θρήνου ποὺ ξηλεύει τὸ δρόμον.

Οἱ Κρητικοὶ — τὰ παλληλάρια τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως — ἔχορευσαν τέλεια. Καὶ μὲ τὸν Εθνικὸν ὄμονον ἐσφραγίσθη ἡ ἱστορίη, — μιας ὁρχῆς ποὺ μὲ κάνει νὰ ἐπλήξει πολλὰ ἀπὸ τὴν «Τέχνην».

Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΕΙΣ τὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξανδρείας (τεῦχος 11) δημοσιεύονται γνῶμες λογίων μας γιὰ τὸ ἔργον τοῦ Κ. Χρηστομάνου. Διατυπώνεται πρώτη ἡ γνώμη τοῦ περιοδικοῦ μὲ κάποια λόγια πολὺ ἀδριστα: «Ἡ τέχνη τοῦ γοντεύει, γιατὶ πολύχρωμη ἐδηλώνεται καὶ γιατὶ πηγάζει ἀπὸ ἀφθονία λιδοτήτων πολύτροπων ποὺ κυριοτεχνοῦν στὸν ἴδιο βαθμὸν καὶ μὲ τὴν ἴδιαν λογιστικὴν τοῦ ἀστονομίαν, διτὸς ἀντὸς ὀντός ἀναγκασθῆκε ἀπὸ τὴν Ἀστονομίαν νὰ βάνη στὰ προγράμματα τοῦ σεατρού τοῦ: «Τὸ ἔργον δὲν είναι διὰ δεσποτινδίας» καὶ πολλὲς φρόδες καὶ δι' οἰκογενείας. Τέλος, ἀφοῦ δόθηκεν ἡ ἀφορμή, μποροῦμε νὰ εἰποῦμε διτὶ τὸ ἔργο τοῦ φιλολογικοῦ δὲν ἀποδείχνει πώς αὐτὸς ἥταν ὁ Ἑλλην ποιητής καὶ λογογράφος, ποὺ δὲν θάνατος τοῦ ἄφιεσε στὴν νεοελληνικὴ φιλολογία «κενὸν δυσανατάληρωτον».

τὸ ἔργον τοῦ Χρηστομάνου, παρὰ καράκτηρισμοὶ γεμάτοι. Ὅσοι ἔγνωσαν ἀπὸ κοντὰ καὶ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν συγγραφέα, δὲν θὰ διστάσουν καθόλου νὰ συμφωνήσουν ὀλοκλήρωτικὰ μὲ τὴ γνώμη τοῦ κ. Νιφάνα:

«... Δημιουργὸς τοῦ νέου μας θεάτρου δὲν θὰ μποροῦσε νὰ δυομασθῇ. Ἡ δημιουργία τοῦ σταμάτησε στ' ὄφραιο ὄνειρο τῆς κόρυχης τοῦ Διονύσου. Ἀπ' ὃτὸ ὅς τὴν πραγματικότητα τῆς «Νέας Σκηνῆς» τὸ χρόνος είναι ἀμέτοπο. "Ομος μᾶς ἔδωκε τὴν ἰδέα τοῦ θεάτρου, ποὺ πάντα περιμένουμε καὶ ἀνέβασε τὸ βρισκούμενο σ' ἓνα ἐπίπεδο εὐγενεικότερο, ὅποιο διχὶ στὴ βαθύτερή του ἔννοια, τούλαχιστον στὴν ἔξωτερηκή του παράσταση. Ἐτοι τὸ πέρασμα του ἀπὸ τὴν Νεοελληνική στὴν ἡ τὸ σημεώτη πάντα μιὰ μέρος ἡ Ιστορία τοῦ Θεάτρου μας. Τὸ λογοτεχνικό τοῦ ἔργο δὲν μον φαίνεται ποιοφισμένο γιὰ τὴν ἀθανασία. Ἐνας ἀβαθὸς ντελεντισμός τοῦ φωνωκαμένος, φορτωμένος ἀπὸ πλούσια μετατριπτικά στολίδια ὑφους, πολύχρωμος, παρδαλὸς καὶ κάποτε δρογνοκαράτης, ξαφνίζει στὴν πρώτη δέρχη, μᾶς στὸ μάκρος κουράζει καὶ λιγόνε. Ἀπ' τὶς περιγραφές τοῦ λείπει τὸ προσωπική, κοινὸν ἐλάττωμα, στὶς περισσότερες περιγραφές. "Ο, τι κάνει δὲ πασταδιαμάντης μὲ τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ προδίνονται εύκολα στὸ γυμνασμένο μάτι. Καὶ ἡ φιλοσοφία του γοντεύει, μᾶς ὑβρασθήσῃ αὐτὴ... ».

Ἡ περιγραφὴ τέχνη καὶ τὸ ὅφος τοῦ Χρηστομάνου δὲν θὰ δένονται σύνθετους βρέβαια ποτὲ ἐκείνους ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον αὐτὸν ἐνόμιζε πὼς τὴν γυναῖκα. Εἰς τὸν κ. Μαρινέτη τοὺς τρεῖς γραμμές καὶ μὲ τὴ μοναδική του κυριολεξία, δὲν τὸ κάνει δὲ Χρηστομάνος μὲ δῆλη τὴν πλούσια παλέττα του. Οἱ ἥτωρες τοῦ χυμένοι σὲ καλούπια. Γυρεύει νὰ ξαφνίσῃ καὶ συγκινήσῃ μ' ἐπιδέξια ττις, ποὺ νοιάζουνες βαθειάς δῆλη τὴν αὐθητούτητα τῆς ὁρμονίας. Κ' ἐδῶ, θαρρῶ, ὁξίζει νὰ θυμηθῇ κανεὶς τὰ δύο ἔγραψεν. δ. κ. Μιχαηλίδης στὰ «Παναθήναια» δημέσιως ὑστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Χρηστομάνου: «Τὸν κόσμο τοῦ ἔνθουσιασμοῦ στὸν πολλὸν γίνεται ἡ Μεγάλη Επανάσταση, μέσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐπεκρήνη γιὰ νὰ μεταδώσῃ τὸν ἐνθουσιασμὸ στοὺς σκλάβους Ἑλλήνες, ἀποφάσισε τὴν κάρη στὴ Βλαχά καὶ θέατρο, γιατὶ μὲ τὸ μέσον

μαστή, δοσεροφί καὶ ἀνοιξιάτικη. Ἀκόμη καὶ τὰ Λατινικά του ποιήματα, όπως τὸ τελευταῖο, «δὲ Υμνος στὴ Ρώμη», ποὺ κρίνεται ως ἀληθινὸν ἀριστούγχημα καὶ ἀξιοῦ νὰ σταθῇ δίπλα στα τελείωτερα ἔργα τῆς Λατινικῆς φιλολογίας, ἔχουν τὸ γνώρισμα τῆς παντοτενῆς νειότητος. Ο Πάσκολι τέλος, καθώς λέγει, δι Ricciotto Canudo σ' ἔνα ἀρχό του γι' αὐτὸν στὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ *Mercure de France* είναι: «δι μεγαλείερος λυρικὸς ποὺ ἀπόκτησεν ἡ Τταλία ὑστερή ἀπὸ τὸν Πετράρχη καὶ τὸν Λεοπάρδη, ἐνῷ δὲ Γαβριὴλ Δ'. Ἀγούντο εἶναι δι θαυμασιώτερος «καλλιτεχνης», ποὺ ἔγενεν ὑστερή ἀπὸ τὸν Λεονάρδο».

ΕΙΣ τὸν Βόλον ἀπὸ τὰς 20 — 23 τοῦ μηνὸς Μαΐου θὰ γίνεται «Β' ἐλληνικὸν. Συνέδριον κατὰ τῆς Φυματιώσεως». Κατά τὸ συνέδριον αὐτὸν θὰ συζητηθοῦν διάφορά σύνθετα σχετικά μὲ τὴν ἔξαπλωσιν καὶ τὴν καταπολέμησιν τῆς νίσου, θὰ γίνουν τέσσαρες διαλέξεις ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Μ. Γερούλανον καὶ Ἀ. Χρηστομάνον, καὶ τοὺς λατρούς κ. κ. Γ. Καρυοφύλλην καὶ Σκεδών Ζερβόν. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ συνεδρίου θ' ἀναγνωσθῇ καὶ ἡ κρίσις επὶ τοῦ προκυψούχθεντος ἀγωνίσματος διὰ τὴν σύνταξιν, μελέτης ἐτί τοῦ θέματος: «Η διά τῶν ζώων μεταδοσίς τῆς φυματιώσεως». Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ συνεδρίου καὶ μετά τὴν λήξιν τοῦ θά διοργανωθῶν ἐκδρομαὶ εἰς τὰ πέριξ τοῦ Βόλον μέχρι Τεμπών, Μετεώρων, Μηλεών καὶ Κορυφῆς τοῦ Πηλίου.

ΜΑΪΡΟΪΤ είναι ο τίτλος ένδος μικρού βιβλίου που δημοσιεύεται τόπος ξενοδοχείου και αναγνώστης στην Αγάνερο. Το βιβλίο περιλαμβάνει την ιστορία της πόλης από την ίδρυσή της ως έναν από τους πιο γνωστούς πόλεις στην Αραβική Σημερινή Ελλάδα. Η πόλη ήταν γνωστή ως Μαϊρούτ ή Μαϊρούτι στην αρχαιότητα, και ήταν η πρωτεύουσα της Αραβικής Σημερινής Ελλάδας από την ίδρυσή της ως έναν από τους πιο γνωστούς πόλεις στην Αραβική Σημερινή Ελλάδα.

Ο λεκτός Αύστριακός ποιητής Στέφαν Τσεάγι είς τέσσερα διηγήματά του προσπαθεῖ νάναλην σύν τάς πρώτας περιεργείας τού παιδιού ἀτέναντι τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς. Τὸ λαρατηρητικὸν πνεῦμα ποὺ φανερώνεται μὲ τόσον μοναδικὴν δεξύτητα, ὅταν ἡ ἥβη ἀφιντοῦνται, ἔχωσθε τὴν παιδικὴν φαντασίαν εἰς τὸ νὰ πλάτιτε τὰς πλέον παφαδόξους ιστορίας. Ἀλλ᾽ ἡ πλάνη εἶναι μεγάλῃ ὅταν ἐμφανίζεται ἡ πραγματικότης καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν τὸ σπέρμα τῆς ἀπαυσιοδοξίας. Αὐτὴν τὴν σχεδὸν ἀσθενικὴν αἰσθητικότητα μερικῶν πολὺ νεον παιδιῶν ὁ κ. Τσεάγι τὴν δεικνύει ἀπὸ διαφόρους ἀπόψεις. Ἐνὸς τῶν διηγημάτων αὐτῶν, ποὺ φέρει τὸν τίτλον «Κατὸν μυστικὸν» θέμα εἶναι ἡ ἔγκλωτσια ἐνὸς μικροῦ παιδιοῦ ποὺ κατασκοπεύει τὸ φλέρον τῆς μητρέας του κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαμονῆς των εἰς τὰ λουτρά. Καταλαμβάνει αἰφνιδιώς μίαν σκηνὴν, δύον τὸ «άνδριος» γίνεται πολὺ ἐνοχλητικός, θέλει νὰ υπερασπίσῃ τὴν μητέρα του, τὴν δοπιάν νομίζει κινδυνεύουσαν καὶ — ἐπειδὴ τὸ ἀπαυτοῦν αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι — δὲν κατορθώνει ἡ νὰ τιμωρηθῇ. διότι

έφερθη πακός. "Οταν θὰ ξητήσῃ συγγνώμην ἀπὸ τὸν «κύριον» θὰ καταληφθῇ ἀπὸ τοιοῦτον αἰσθημα διαμαρτυρίας ώστε θὰ γυρίσῃ πίσω εἰς τὴν Βιέννην τηλησίον τῆς μάμψης του. "Αλλ᾽ οταν θὰ ἐπέμβη ὁ πατήρ διὰ νὰ διοιεναντὶ τὸ μυστήριον, θὰ τηρησῃ ἐπίμονον συγήνη, διότι ἔχει ἐννοήσει ἀν καὶ ἄργα, διὰ ὑπάρχει εἰς τὴν ίστοριάν αὐτῆν κάποιο μυστήριον που δὲν πρέπει νὰ τὸ θίξει.

Ἡ ὑπόθεσις ἐνὸς ἄλλου διηγήματός του είναι ἡ
ξῆς: Μία ἄγνωστος φιλεῖ ἔνα μικρὸν Ἀγγλόπαιδα
τὴν νύπτα κατὰ τινα περίπατον μέσα εἰς τὸ πάρκον
ἐνὸς πύργου. Τὸ παιδίον νομίζει, ὅτι τὴν γνωρίζει,
τὴν συντετίει μὲ τὴν γοργότητα τὴν ιδιούσσαν εἰς
τὴν ἡλικίαν του καὶ τὴν ἐρωτόληπτον φαντασίον του,
ἆν πό τὸ κράτος μᾶς παραδόξουν χάρδς μέχρις ὅτου
κάποια τυχαία ὀσθένει τὸ κάμψιν ν' ἀνακαλύψῃ ὅτι ἡ
ἡρώη δὲν ἔτον ἐκείνη ποὺ ἐνόμιζε. Διαφόροι ὅμως λε-
πτομέρειοι σε περιδιόδουν εἰς τὸ διηγήματα αὐτῷ μὲ τὴν
τόσον ἀπλήν ὑπόθεσιν κάποιων ιδιαιτέρων χάρων.

ΑΙ πηγαὶ τοῦ θαυμάστου εἰς τὸν Σ. T. A. "Οφραῖ" εἶναι ἀδὲ τίτλος μᾶς μελέτης; γεμάτης ἀπὸ λεπτομερείας καὶ πολύμαθειαν, ποὺ ἐδημοσίευσεν δὲ P. Sucher τῷρα τελευταῖώς. Οὐ συγγραφεῖς ἀνάζητε τὰς πηγὰς ἀπὸ τὰς δοκίας δὲ. "Οφραῖ" ἤντι λησης τὰς γνῶσεις τὸν εἰς τὴν καββαλιστικὴν, τὴν μαγείαν καὶ τὸν μαγνητισμόν, καὶ κατόπιν ἔξετάζει τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἴδεων τῆς ἐποχῆς τοῦ διηγηματογράφου ἐπὶ τῷ «Φανταστικῷ Διηγημάτῳ» καὶ ἴδιαιτέρως τὰς σχέσεις τοὺς πρὸς τοὺς μαστικιστὰς τῆς σχολῆς τοῦ Νοβάλις καὶ τοὺς φυσιοκατικούς φιλομάσθους. Κατὰ τὸν ς. Sucher ή ἀναποράστας τοῦ θαυμάστου, τὴν ὅτοιαν ἔκαμνεν δὲ "Οφραῖ, ἀνταπεκρίνετο ὅχι εἰς ἐν σύντημα ἀφημορένων ἴδεον, ἀλλ' εἰς τὸν τρόπον τον τοῦ αἰσθητονθάνατον, εἰς τὴν ιδίοσυγχρασάν του ὡς ἄνθρωπον καὶ διὸ καλλιτέχνου· ἡ ἀναπαράστασις αὕτη «καθωρίζετο ἀπὸ ἔνα ξεχωριστὸν ψυχικὸν δργανισμόν», καθὼς ἔλεγε καὶ ὁ ἴδιος δὲ "Οφραῖ".

ΠΟΙΟΝ ἡτο τὸ μοντέλο, τὸ δποῖον ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν γγλύπτην Δαβὶδ ντ' Ἀνζέο διὰ τὴν κόρην τὴν κλαίουσαν ἐπὶ τοῦ Τάφου τοῦ Μάρκου Μπότσαρη εἰς τὸ Μεσολόγγι; Εἰς ἔν αὐτὸν τον· κ. Λέοντες Σεσέ διὰ τὸν βίον τοῦ Δαβὶδ ντ' Ἀνζέο δημοσιευθὲν εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ «Mercure de France» ἀναφέρεται, διτι κατὰ τινα τῶν ἔξοχικῶν περιμάτων ποὺ ἔκαμψε κάθε Κυριακὴν μὲ τὸν Βίκτωρα Οὐργκώ δικαλλιτέχνης συνήντησεν εἰς τὴν ὁδὸν Μογκανός μίαν μικράν μόριον ἰσχήμην, χλωμήν, μαρομένην, ἀλλὰ και μὲ δύλα αὐτὰ ὠραιοτάτην. Καὶ ἡ κόρη αὐτῆτη ἐχρησίμευσεν διός μοντέλο διὰ τὸν Τάφον τοῦ Μπότσαρη.

Ο γνωστότατος αισθητικός Γουσταύος Κόν, γράφων ότι «είς τὸ *Mercure de France* διὰ τὴν τελευταίαν ἔκθεσιν τῶν *Οὐδοριστῶν* ἀφίγωνται ὀλίγας τιμητικοτάτας γραμμάς καὶ εἰς τὰ ἐκδέματα τοῦ Ἐλλήνος γελοιογράφου κ. Γαλάνη, τὸν διποὺον εἴναισκοι πάντοτε ἐξειλισσόμενον ἐπὶ τὸ τελειότερον ἀπὸ ἕτους εἰς ἕτος. Εἰς δὲ τὰς ἑπηδηλώσεις του, λέγει, ὑπάρχει πάντοτε ὁ οἰστρος τῶν σφρίγουντ, τῆς τέχνης καὶ τῆς προσωπικότητος. Αἱ σημειώναι *ἀναγήτησεις* του γειτονεύουν δὲ λιγον πρὸς τὰς τῶν Cubistes.

ΤΑ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξανδρείας γράφουν ότι ὁ κ. Μιχαηλίδης θὰ ἔχῃ λόγους νὰ μη̄ χωνεύῃ τὸν κ. Ξενόπουλον καὶ γι' αὐτὸν ἔβαλε κάτω ἀπὸ τὸ σκήτσο του ποὺ δημοσιεύθηκε στὰ «Παναθήναια», τὸν τίτλον τοῦ

κ. Ξενόπολιου: «*τῆς Διαπλάσεως τῶν Παιδῶν*». Στὰ «Παναθήναια» δύμας ἔχει γραφτή καθαρά τη συνέβη μὲ τὸν κ. Ξενόπολον. «Η δὲν τὸ διάβασαν ἡ κάνοντι πώς δὲν τὸ έξειν. Αδιάφορον γιὰ μάς. "Αν ὁμοφιλάλκουν γιὰ δι τὴ έγνωψαμε, δὲ τοὺς πείση τὸ δι τὸ χ. Ξενόπολος στὴν ἀπάντηση τοὺς εἰς τοὺς «Καιρούς» μίλησε γιὰ χώματα ἄλλα πρόγματα ἐκτὸς γιὰ κείνα που τοῦ γράψαμε. «Ας μάθουν ὅκομά δι τὸ διτίλος ποὺ ἐβάλαμε κάτω ἀπὸ τὸ σκίσιο τοῦ χ. Ξενόπολιος δὲν «νομίζουμε πώς τὸν ἔξευτελίζει ὅπως ἔνομσαν καὶ ὅπως ἔνομσε καὶ ὁ ίδιος ὁ χ. Ξενόπολος. Δείχνει ὅπλως δι τὸ δὲν εἶναι πιὰ συνεργάτης μας. Τόσο ἀπλὸ πρόγμα καὶ δὲν τὸνοιωσαν. Οὐτὲ δύμας μὲ τὸ δι τὸ δὲν εἶναι πιὰ συνεργάτης μας νομίζουμε πώς κάθηκε δι ἀνθρώπος. (Ιρραλαμβάνομε νά τοὺς βεβαιωστε καὶ γιὰ αὐτὸν μὴ τούχῃ καὶ τὸν περάσση πάλι καμιὰ τέτοια ίδεια. Οἱ Γάλλοι ἀκαδημαϊκοί βάνουν πάντα κάτια ἀπὸ τὴν υπογραφή τους: «de l'Académie française». Καὶ τὸ θεωροῦν καὶ καμάρι. Ἐμεῖς θελήσαμε νὰ δώσωμε σ' ἔναν ἀνθρώπο τὸν τίτλο τον — πρός διάκρισιν — καὶ βρήκαμε τὸν μπελλί μας. Τὸ έξοινο πώς δι τὸ χ. Ξενόπολος ἔχει καὶ ἄλλον τίτλον. Μᾶ δὲν ἡμιποδούσαμε νὰ ξέρωμε ποιὸς τοῦ ἀρρέσει καὶ ποιὸς δὲν τοῦ ἀρρέσει, εἰς τὸν ίδιον ἡ εἰς τοὺς τῶν «Γραμμάτων».

Για τὰ συμπεράσματα ποὺ βγάνουν ἀπό τὴν ἀφορμήν αὐτῆς για τὰ «Παναθήναια» τί νά εἰπούμε, ἀφοῦ η βάσις ποὺ τὰ στηρίζουν είναι φεύγικη; Λέγουν ὅτι δικαίως. Ενόπουλος ἔξεδις μίαν ἐποχή τὰ «Παναθήναια», Διάθετος, «Ο κ. Ενόπουλος ήταν ἀπλούστατα συνεργάτης καὶ φίλος τῶν «Παναθηναίων.»

“Ο,τι ἄλλην ιδέαν θέλουν νὰ ἔχουν γιὰ τὰ «Παναθήναια», δις τὴν ἔχουν. Δικαιωμά τους.

Н М О Д А

ΠΓΑ τὴν προφύλαξιν τῶν κυριῶν ἀπὸ τις καλοκαιρινές δροσιές, συνειθίζονται ἐδῶ, καὶ ἔνα χρόνο, κατὶ ἐλαφρόδ· - ἐλαφρῷ καὶ χαριτωμένᾳ καλύμματα, — σχετικά μὲ τις μικρές πελειώνες ποὺ φρούδησαν σλλοτε καὶ ποὺ ἐφθαναν ώς τὴν μεσην. Σήμερα δὲν ἔχουμε τὴν ἀντιγραφήν, νὰ εἴτη κανείς, αὐτοῦ τοῦ ἐπανωφοριοῦ, μᾶλλον κατὶ ασύγκριτα πειθὲ τέλειο στὴν γραμμήν, στὴν πτυχὴν καὶ στὴν ἔκφρασιν. Ἀκόμη καὶ στὴν ἀπλότητα. Οὔτε σωροὶ δαντέλες τριγύρω, οὔτε χάνδρες, οὔτε κορδόνια. ·Ἐνα εἰδος χονδροῦ μεταξιτον, κομμένου σε σχῆμα πλατειῶς σόφρας, πιασμένης στὴν μέσην, μὲ μεγάλο γιακᾶ ἀπὸ μεταξιτὸ ἄλλον χρώματος. Τὸ ἰδιο μεταξιτὸ γησημένιο καὶ γιὰ φορδούρισμα τοῦ καλύμματος. ·Στοτε καθὼς ἀνοίγεται, στὶς κινήσεις τοῦ σώματος, νὰ φαίνεται ἡ ἀρμονία τῶν δύο χρωμάτων, ποὺ πρέπει νὰ είνε ἀπόλυτα ταυτοιστά. Χρῶμα κερασιοῦ ἀτ' ἔχω μὲ ἀσημῆ ἀπὸ μέσα, καὶ κυανὸ τῆς θαλασσῆς μὲ πεθάμένο χρυσό, καὶ μενεχελί μὲ χρῶμα ἀχύδουν καὶ κυανὸ τῆς νήστας μὲ ἐλαφρό ρόδινο, καὶ μαυρὸ μὲ πράσινο χλοερό.

Τὰ ἴδια καλύμματα μὲ περισσότερες πτυχές γίνονται ἀπὸ δίχρωμη γάζα καὶ ἀκόμα ἀπὸ δαντέλλα λεπτή σε χρωματιστὸ φόντο. Τότε ἐπιβάλλεται καὶ ἔνας πλισθεὶς γύρω-τοιγύρω, ἀφθονώτατος πρὸς τὸν λαιμὸν καὶ πρὸς τὸ κοινωνία τοῦ χαρτωμένου αὐτὸν ἐπανωφοριοῦ. Καὶ ἀκριβῶς στὸ κούνιωμα τῆς μέσης, ἔνα μεγάλο ὄρδον ἀπὸ βαθύχρωμο βελοῦνδο, κι' αὐτὸ διχτυάκι πρὸς τὴν σκιάν τοῦ ὑψηλούτερος, μὲ κίτρινον σπόρον.

Ἐξαιτεικὸν ποιῷθ εἶνε ἀπὸ τὸ κάλυμμα ἀπὸ ταρτᾶ
μὲ μεγάλα θεβέο, ποικιλμένα ἀπὸ κέντημα ὀρχιάς
πλατειῶν βελονιᾶς, εἴτε ἀπὸ πλατύν ἀπλούστατο φιστένο
μὲ μηνόλις καινούλες.

⁷Ἐπανωφοράκι ἀπὸ σταχτιὰ τεόχα φοδραρισμένην
μὲ κερασὶ μεταξώτῳ.

"Ομως πρέπει νὰ είνε πολὺ τεχνίτης καὶ πολὺ καλαίσθητος ὅποιος θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ κόψῃ ἔνα τέτοιο ἐπανωφόρι, ποὺ ἐμφανίσθηκε σὲ τέλεια μοδελία ἀπὸ τοὺς πειδὲ μεγάλους οἰκους συρμαῖν. Μιὰ ωαλλιδιὰ πειδὲ πολὺ, — πάει ὁ χαρακτὴρ καὶ ὅλη ἡ κόρη του. 'Αλλὰ καὶ αὐτὲς που θὰ τὸ φροέσουν πρέπει νὰ ἔχουν ἐπιβλῆθη ὥστα εὐγενικά κομψές. 'Αλλοιώτικα δὲν ἦμπορεῖ παρὰ νὰ γελοιοποιήσῃ ὁ συρμὸς καὶ ἔχειν ποὺ ἀκαλαιόσθητα θὰ τὸν ἀπορυρσταλλώσῃ ἐπάνω της.

Με αυτά τὰ καλύμματα πηγαίνει πειδί πολὺ, μικρὸ
καπέλο μεγανθίζεσθαι καὶ μαῦρο μεταξωτό θαυμάτῳ φό-
ρεμα, μαῦρο γάντι, καὶ γόβα ἀπὸ καστόρι μαῦρο, εἴτε
τε βελοῦνδο σκοτεινῷ καιοῖς κανένα σπαλίδι.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

T' Αξέχαστα ἀναμνήσεις τοῦ 97 Εὐστρ. Εὐστρατιάδον. Ἀθῆναι τυπογρ. «Ἐφημερίδος τῶν Ἑργατῶν».

Τὰ Περίφημα Σορέττα τοῦ Σαιξιπηροῦ μετάφρ. Μανόλη Μαγάκη. Ἀθῆναι δο. 2.

Τὸ Ζωντανὸν Πτέρωμα, δοζάμα Λ. Τολστόη, μετάφρ. Νίκου Καστορινοῦ. Πόλη των. I.

Ελλάς καὶ Ρουμανία, όποι Αυτονομίου Συγκρατία,

Les Petites Élégies, poésies par E. Ch. Athanasiadés, Paris éd. G. Crès & C°.

Les Petites Élégies, poésies par E. Ch. Athanas-siadés, Paris éd. G. Crès & C°.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

15—30 Απριλίου

Η θερμή ύποδοχή πονέει με την Κάτιερ εἰς τὸν καὶ Βενιζέλον καὶ ἡ μακρὰ συνδιάλεξις των, ἀν καὶ δὲν ἔγινον σχεδόν καθόλου γνωστά τὰ κάρια σημεῖα της, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἐφημερίδας νὰ τονίσουν μὲ κύρια ἄριστα τὸ σπουδαιὸν γεγονός, πον συνετέλεσθη εἰς τὴν ἔξωτερηκήν πολιτική τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος: "Οτι δηλαδὴ δ πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος, ἀπολογούμενος τὴν τελείαν ἀφοσίωσιν του εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἔγκαιναντες νέαν περιόδον ἔξωτερηκῆς πολιτικῆς, φερόμενος πρὸς τοὺς κόλπους τῆς Γερμανίας, ἡ διπολια δὲν θὰ εἶναι πλέον ἔχθρος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἔθνων τῆς δικαίων. Χωρὶς νὰ εἶναι βέβαιον διτὶ ἡ ἔως τῷ πολιτικῇ τοῦ κ. Βενιζέλου ἡτοῖ Ἀγγλόφρον, δὲν ἡμπορεῖ ἐξ ἀλλου νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον τὸ διτὶ ὁ Ἑλλην πρωθυπουργὸς ἔγκαιναντες πολιτικὴν Γερμανώφρονα. Ὑποθέτομεν διτὶ ἀκό δῆλα αὐτὰ δὲν συνέβη ὅτε θὰ συμβῇ τύποτε, καὶ διτὶ ἀλλαγῆσαν τὸ ταυτιστικὸς καὶ σκέψεις ἐφημερίδες δὲν τὰς ἀνέγνωσαν πιστεύουσαι εἰς αὐτὰς σοβαρῶς, ἀλλὰ μᾶλλον διτὶ εὔρισκον ἀφορμὴν νὰ διατυπώσουν ἀπεριφράστως κατηγορίαν ἐναντίον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, διτὶ ἀπολογεῖ πολιτικήν Ἀγγλόφρονα, ἡ δποια πρακτικὲς καὶ τὴν εὐνοϊκήν λύσιν τοῦ Κρητικοῦ ξητήματος.

Θὰ διτὸ πρᾶγμα πολὺ θλιβερὸν καὶ περισσότερον ἐπικῆμιον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀν συνέβαινε τίποτε ἀπό δῆλα αὐτά. Ἡ Ἑλλάς, καράτος μικρὸν καὶ ἔξαρτομενον πολὺ διπὸ τὴν θέλησιν τῶν ἴσχυρῶν, εἰς τὴν διεκδίκησιν τοῦλάχιστον τῶν ἔθνων του δικαίων, θὰ διέτραπτε σφάλμα μέγιστον, ἀν ἔδεινε καὶ τάσεις τόσον φανερὰς ὅπως προσκολληθῇ εἰς τὸ ἄρμα μιᾶς μεγάλης Δυνάμεως, ἐκδηλούσα οὕτω πανηγυρικῶς τὴν πρὸς αὐτὴν προτίμησίν της καὶ κινδυνεύσα νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐναντίον τῆς δυσαρέσκειαν ἀλλης. Οι μικροὶ δυντυχῶς δὲν ἡμποροῦν οὕτε τὰς προτιμήσεις των νὰ δεινούν ἀτιμωρητεῖ, ἐψ' ὅσον αἱ προτιμήσεις καὶ αἱ ἔχθροτητες ἀποβλέπουν καὶ εἰς τὴν ἔξυπηρτησιν ὑλικῶν συμφερόντων. Υποθέτομεν δὲ ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ἔχῃ καὶ πάλιν τὴν ἀτιμασίαν νὰ ἐπαναφέρῃ καὶ τὴν ἔξωτερηκήν πολιτικήν της τὴν ἐποχὴν ἐκείνη, κατὰ τὴν οὐσίαν ἡ Αγγλίζουσα ἡ Ρωσίουσα ἡ Γαλλίζουσα πολιτική τῶν κυβερνητῶν τῆς ἐδημούργησε δι' αὐτὴν τόσας βλάβες καὶ τόσας συνιφρόδες ἔσωτερινάς καὶ ἔξωτερικάς. Σήμερον ἡ ἀπέναντι τῶν ἴσχυρῶν πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ εἶναι μία: Οὐδεμία πρὸς οὐδένα προτίμησις, μέχρις ὅτου καταστῇ ίσαιη, ώστε νὰ ἐπιζητήσῃ ἡ φιλία της καὶ τὴν φιλίαν της ταύτην νὰ προσφέρῃ ὑπὸ δρους ἐπωφελεῖς δι' αὐτὴν.

Τὸ ἀνωφελές τῆς στενῆς προσκολλήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς μίαν οἰκνότητα μεγάλην Δυναμιά η καὶ περισσότερας καταδεικνύεται διὰ μίαν ἀκόμη προφάνηματος καὶ μὲ τὸ Κρητικὸν ξήτημα. Εἴτε Ἀγγλόφρονα, εἴτε Γερμανόφρονα πολιτικήν ἀπολογεῖ ἡ Ἑλλάς, τὸ Κρητικὸν ξήτημα ἀπομένει εἰς τὴν ίδιαν δύνην προστάσιαν. Αἱ προστάτιδες Δυνάμεις μὲ τὰς ἐπανειλημένας δηλώσεις τῶν ὑπενθύνων ὑπουργῶν των διαβεβαιοῦν διτὶ δὲν δύνανται νὰ μεταβάλουν τὴν πρὸ καιροῦ διατυπωθεῖσαν γνώμην των, διτὶ δὲν διὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ καθεστῶτος εἰς τὴν νῆσον καὶ διτὶ πάσα πρὸς τοῦτο ἀπόπειρα τὸν Κρητῶν παρὸ τὴν θέλησιν τῶν Δυνάμεων θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ὅπι-

σθιδρόμησιν τῆς ὑποθέσεως των. Οἱ Κρήτες ἔξέλεξαν τοὺς ὄντια ποσώπους των ποὺ θὰ παρακαλήσουν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινοβούλιον καὶ ἀπέστειλαν μέρος αὐτῶν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβερνητικὴ γνωρίζουσα βεβαίως παλὼν τὰς σκέψεις καὶ τὴν θέλησιν τῶν Δυνάμεων δηλοὶ ἀπεριφράστως, διτὶ δὲν θὰ τοὺς δεχθῇ, διότι καμία Δύναμις, δισον φυλικῶς καὶ ἀν διακειται πρὸς τὴν Ἑλλάδα, δὲν θὰ βοηθησῃ αὐτὴν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Κρητικῶν πόθων, ἐψ' ὅσον τοῦτο προσκρούει εἰς τὴν θέλησιν ἀλλων Δυνάμεων. Οἱ Κρήτες ὄμως — μέχρι σήμερον τοῦλάχιστον — δὲν φαίνονται διατεθειμένοι νὰ ὑποχωρήσουν. Τὸ εἶπε σαφῶς καὶ μὲ ὀρκετὴν πικρῶν δ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Κρήτης σύμβουλος κ. Λινωνάκης. Καὶ δὲν ἔξενόρουμεν, ἀν ἡ τοιαύτη τῶν Κρητῶν στάσις δὲν εἶναι ἡ καλυτέρα ἀπέναντι τοῦ σημείου, εἰς τὸ διποιον περιῆλθον τὰ πράγματα.

Τὸ Κρητικὸν ξήτημα — πρὸς τὸ παρόν τοῦλάχιστον — δὲν φαίνεται ἀπειλοῦν διατάραξιν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, αἱ διποια μεδ' ὅλην τὴν ὑποθέσουσαν εἰς ἀμφότερον τὰ κράτη ἀντησχίαν, δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς εἰσελθοῦσαι εἰς διμαλωτέραν ὅδον, ἀφοῦ καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δὲ οἱ πρεσβευταὶ εὐρίσκονται ἐν πορείᾳ, μεταβαίνοντες εἰς τὰς ἔδρας των μετά πολύμηνον ἀναβολήν.

***

Ἡ κακοδαιμονία, ποὺ μαστίζει τὴν Κύπρον ἀπὸ τὸ πρῶτα ἔτη τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ ἡ ἀστοργὸς πρὸς τὴν χώραν αὐτὴν καὶ τοὺς κατοίκους τῆς πολιτεία τῶν δεσποτῶν της, ἡ παραβίασις πολλῶν δικαίων της, ἡ περιφρόνησί της ἀξιώσεις τῆς νομιμούς καὶ εὐλαβῆς διατυπωθείσας ἔξεσπασαν εἰς μίαν γενικὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ — διστὶς ἀποτελεῖ τὰ $\frac{1}{4}$ τοῦ διποιον τῆς νῆσου πληθυσμοῦ — διαμαρτυρίαν, τῆς διποιος προηγήσης ἡ σύσωμος παραίτησις τῶν Ἑλλήνων βουλευτῶν. Ἡ διαμαρτυρία στρέφεται κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ τῆς παρασπονδίας τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας. Πολλώριμα καὶ ἐπιβλητικά συλλαλητήρια συνεκροτήθησαν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις καὶ ψηφίσματα ἐπεδόθησαν εἰς τὴν Κυβερνήσην διατυπῶντα μὲ πόνον καὶ μὲ γλώσσαν θαρρολέαν τὰ παράπονα καὶ τὴν δεινὴν θέσιν τῶν κατοίκων τῆς νῆσου. Καὶ πάντα ταῦτα τὰ πηγίσματα καὶ αἱ διαμαρτυρίαι καταλήγουν εἰς τὴν ἐκφρασιν τοῦ βαθυτάτου τῶν Κυπρίων πόθου: τὴν ἔνωσιν τῆς πατρίδος των μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, ποὺ διαμαρτύρονται οἱ Κύπροι οι πατὰ τῆς κακοδαιμονίας τῆς χώρας των, κατὰ τῆς ἀναλγησίας τῶν κυβερνητῶν των καὶ ποὺ ἐκφράζουν τόσον πανηγυρικῶς τὸν ἐντωτικόν των πόθον.

Ἡ σύγχρονος ιστορία των εἶναι γεμάτη ἀπὸ τοιαῦτα γεγονότα. Ἀλλὰ τὰ παράπονά των καὶ αἱ αἰτήσεις των δὲν εἰστοκύνθησαν ποτέ. Τοῦτο βεβαίως δὲν εἶναι τιμητικόν διὰ τὸν Ἀγγλικὸν πολιτισμόν. Ἡ σημερινὴ διαμαρτυρία των εἶναι ἡ σοβαρωτέρα ἀπὸ κάθε ἀλλην. Θὰ εἰσωσυνθῇ τοῦλάχιστον αὐτὴν; Δὲν τὸ ἐλπίζουμεν. "Αλλ' οἱ Κύπροι δὲν θὰ εἶναι ἡ ζωτανοτέρα ἀπόδειξις τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ἐνδέ λαοῦ, ποὺ ἔχει καὶ γνωρίζει ν' ἀκολουθήῃ τὸ δριμύτερον πρόγραμμα του δια τὴν πολιτική του ἀποκατάστασιν. Μία μικρὰ νῆσος τολμᾷ καὶ στήνει τὰ ιδανικά της ἀπέναντι τῆς ἀνελευθέρου καὶ υλιστήκης πολιτείας ἐνδέ λαούς τοῦλάχιστον Κράτους.

ΤΡΙΦΙΛΟΣ